

СТЕНОГРАМА

комітетських слухань на тему: "Стан реалізації Національної стратегії у сфері прав людини щодо захисту прав внутрішньо переміщених осіб та осіб, які проживають на тимчасово окупованих територіях України, звільнення заручників та відновлення їхніх прав"

18 квітня 2018 року

Веде засідання Голова Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин НЕМИРЯ Г.М.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги! Я бачу, у нас давно такого не було аншлагу. Не знаю, слово це вдале чи ні, але дійсно, тут таки у нас невелика можливість. Як правило, ми трошки більше, але сьогодні це було зайвим. Натомість я хочу привітати всіх членів комітету, запрошених гостей на комітетські слухання Комітету з прав людини на тему: "Стан реалізації Національної стратегії у сфері прав людини щодо захисту прав внутрішньо переміщених осіб та осіб, які проживають на тимчасово окупованих територіях України, звільнення заручників та відновлення їхніх прав".

Я хочу нагадати трошки передісторію, як це відбувалось. В лютому, якщо я не помиляюсь, до комітету звернулися правозахисники, кілька організацій, зокрема Українська Гельсінська спілка. От, я навіть захопив цей лист. "Центр інформації про права людини", "Донбас SOS", "Громадський холдинг "Група впливу", "Правозахист", "Восток SOS ", "Крим SOS ". З точки зору приділення і використання більш ефективного інструменту парламентського контролю за тим, як реалізується план дій, складений на виконання Національної стратегії у сфері прав людини на період до 20-го року.

Зокрема зазначалось, що за результатами моніторингу виконання встановлено низький рівень виконання заходів, зокрема з запланованих 32 заходів було виконано лише 8 в тому, що стосується дотримання прав і захисту прав внутрішньо переміщених осіб.

І ви знаєте, що такий інструмент як стратегія – це новий інструмент. Він з'явився у нас три роки тому, якщо я не помиляюсь, був схвалений план дій і два роки поспіль на сайті Міністерства юстиції, а у нас присутній заступник міністра юстиції сьогодні, бажаючі можуть ознайомитися зі звітом про виконання плану дій. Тобто офіційний і альтернативний звіт, які готують і оприлюднюють правозахисники. На жаль, як я вже сказав, ці звіти свідчать про те, що рівень виконання цього плану дій є низьким.

У нас була створена робоча група, яку очолила наша колега пані Ірина Сулова, яка відповідно готувала і ці наші слухання.

Яке наше завдання сьогодні? Що ми хочемо досягти? Ми хочемо проаналізувати причини неналежного виконання плану дій, хочемо з'ясувати, які зміни треба внести до цього плану для того, щоб привести заходи передбачені цим планом у відповідність до актуальних потреб.

Безумовно, коли ставилося завдання подивитися на виконання стратегії, ми розуміли, що це занадто об'ємний документ і ми вирішили сконцентруватися на пріоритетах, вони винесені в тему сьогоднішніх слуханнях, загалом це проблеми, які виникли і спричинені військовою агресією Російською Федерацією в окремих районах Донецької і Луганської областей, незаконною анексією Криму. І, перш за все, тому я хотів би в своєму вступному слові зупинитися на проблемах захисту прав внутрішньо переміщених осіб.

Проблематика, з одного боку, достатньо відома, вона достатньо широка від виборчих прав внутрішнього переміщених осіб до соціально-економічних прав, забезпечення житлом, компенсація, зайнятість, участь у виборах, виплата пенсій і інші соціальні витрати.

Було з точки зору трошки ретроспективи як виконувався або не виконувався план дій, зокрема, було передбачено планом дій, що у II кварталі 2016 року Міністерство юстиції розробить і подасть до Кабінету Міністрів проект Закону про врегулювання механізму забезпечення виборчих прав внутрішньо переміщених осіб, зокрема, йдеться і про місцеві вибори.

Але сьогодні ми бачимо, що уряд не виступив ініціатором такого законопроекту, не виступив ініціатором такого законопроекту, який би забезпечив права ВПО на місцевих виборах. Натомість відомо, що народні депутати ініціювали відповідні законопроекти, але їх розгляд не відбувається. Я можу сказати, що він блокується або по-іншому, але ми маємо факт, що є зареєстрований законопроект, зокрема, йдеться про законопроект 6240, який вже понад рік, незважаючи на те, що він був поданий, він не виноситься на розгляд і нам треба з'ясувати, а в чому ж причина, що заважає його розгляду.

Таж сама ситуація, хоча тут часовий лаг трошки менший, законопроектом щодо права на отримання пенсій окремих категорій громадян (реєстраційний номер 6692). Він там був головним комітетом, Комітет з питань соціальної політики, наш комітет його розглядав, всі причетні комітети висловилися за підтримку, на підтримку цього законопроекту. Тобто з точки зору парламентських процедур, у цьому трубопроводі парламентському законодавчому всі кроки були зроблені, крім останнього: винесення цього законопроекту, який готовий, для, в порядок денний сесійного тижня.

Хочу сказати, що це законопроект якраз є прикладом, 6692, коли він розроблявся за сприяння міжнародних організацій. Ми маємо Норвезьку раду з питань біженців, ми маємо Канадську програму, Ради Європи, ООН і інші організації. Я кілька разів, як ви знаєте, намагався за дорученням комітету на засіданнях Погоджувальної ради наголосити на необхідності його внесення у порядок денний. Натомість якоїсь чіткої відповіді, чому він знову і знову не вноситься, я не отримав. Були з боку Голови Верховної Ради коментарі стосовно того, що він очікує на позицію уряду щодо того законопроекту. Кілька разів він на засіданні Погоджувальної ради звертався до присутнього представника Кабінету Міністрів ось, але станом на сьогодні ми так і не знаємо, яка є позиція уряду щодо цього законопроекту.

Поза тим, я не думаю, що в даному випадку ми маємо якось діяти, не знаючи, а в чому ж проблема. І тому мета, одна з цілей сьогоднішніх слухань

з'ясувати, де цей блокіратор, що блокує, хто блокує питання винесення цього законопроекту в порядок денний Верховної Ради.

І тому я хотів би почути сьогодні чітку позицію, – просто, що я не уповноважений, на жаль, я не уповноважений, це прерогатива іншого міністерства, – а чи підтримує зокрема Міністерство соціальної політики розгляд цього законопроекту чи не підтримує, і якщо не підтримує це, чому? Чи підтримує Міністерство у справах внутрішньо переміщених осіб, чи ні? Яка позиція Міністерства юстиції.

Але знову ж таки, я б останнє, що я хотів би, щоб одне міністерство скидало це на інше, і ми мали б якусь таку обезлічену позицію того, що ніхто, власне, не винуватий. Я хочу з'ясувати, у нас цілий... теж ота от... вузьке це горло, яке перешкоджає його розгляду. Хочу дізнатися позицію Кабінету Міністрів і я сподіваюсь, що я її почую сьогодні.

Ви знаєте, коли вже були вичерпані можливості якось з'ясувати цю причину, я, попередивши, безумовно, Голову Верховної Ради, звернувся до комісара Європейської комісії з питань розширення і політики сусідства, комісара Хана, я отримав його відповідь. Бажаючи можуть отримати... ми розмістимо на сайті, де він, зокрема, говорить, що Європейський Союз приділяє особливу увагу ситуації з правами людини на тимчасово невідконтрольних уряду території Донецької і Луганської областей, також гуманітарні ситуації, зокрема, вздовж лінії розмежування та тимчасово невідконтрольних територіях. Серед іншого це включає і виплату пенсій. В цьому питанні Європейський Союз підтримує заклики громадянського суспільства, міжнародних партнерів невідкладно вирішити існуючі проблеми.

Більш того, комісар зазначає, що наразі Європейський Союз у тісній координації з іншими міжнародними кредиторами проводить оцінку прохання України щодо отримання нової програми макрофінансової допомоги. Якщо це прохання буде задоволено, Україна і ЄС повинні будуть разом узгодити новий пакет реформ, пов'язаних з цією допомогою.

Ми врахуємо вашу пропозицію, за яку дуже вдячні.

Пояснюю, що зараз, після того, як Європейська комісія схвалила цей запит на надання макрофінансової допомоги, є звернення до Європейської ради, до Європейського парламенту, зокрема, двох комітетів – одного Комітету з питань зовнішньої торгівлі й іншого комітету – Комітету закордонних справ для того, щоб вони висловили свою позицію щодо тих передумов, які мають бути виконані для надання вже першого траншу макрофінансової допомоги.

Це безпрецедентна ситуація. Пояснюється це, зокрема, тим, що як ви знаєте, попередній, останній транш попередньої програми не було надано з огляду на те, що не було виконано чотири умови, одна з яких стосувалася експорту лісу-кругляку, вирішення якого зараз перекладено або переведеться на механізми вирішення спорів в рамках відповідних механізмів, передбачених угодою про поглиблену зону вільної торгівлі та механізмів СОТ.

Три умови, які не було виконано. Одна з них виконана, яка стосувалася Національного банку, інші – це перевірки електронних декларацій, реєстру кінцевих бенефіціарів компаній. І, можливо, ще можуть з'явитися нові передумови, але вони – і в цьому відмінність – будуть поставлені вже як передумови, які необхідно буде виконати, якщо буде схвалення, відповідно, є Європейської ради і Європейського парламенту вже перед отриманням ... перед отриманням першого траншу.

В даному випадку йдеться не про якусь одну окремо взятую проблему, йдеться про те, що називається "цілісність суспільна", "сплоченность суспільна", social cohesion, тому що якщо в даному випадку в державній політиці або в пріоритетах державної політики не приділяється цьому увага, то фактично виникає перекис, коли макрофінансові речі, параметри, які балансують загалом економіку, не враховують вразливі місця в тому, що називається social cohesion або найбільш вразливі групи, а ВПО якраз і належить до таких найбільш вразливих груп, то тоді це створює угрозу додаткову оцій самій макроекономічній стабільності. Це два сосуди, які співставні, і вони переливаються один з одним.

Тому я не хотів би, щоб ми сьогодні знову опинилися в класичній ситуації, коли, дивлячись на склянку, вирішували, вона наполовину повна з планом дій чи наполовину пуста? Я думаю, що найбільш важливо, що ми хотіли б дізнатися, чи є ще вода в пляшці для того, щоб наповнити цю склянку. От іноді відчувається, що цієї рідини якраз і не вистачає.

Я хотів би також зазначити, що в даному випадку ми маємо також прислухатися до відповідних положень керівних принципів Організації Об'єднаних Націй щодо переміщених всередині держави осіб, які мають користуватися правами на основі повної рівності з іншими категоріями громадян.

Хочу сказати, що ми також, я хотів би почути це від представників Кабінету Міністрів, як передбачається вирішувати ситуацію, яка є системно, ця проблема і ця ситуація? Коли приймаються закони Верховної Ради, потім приймаються підзаконні акти, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів, які є дискримінаційними, бо вони передбачають обмеження прав громадян України, внутрішньо переміщених осіб, за місцем їх проживання.

Також ми знаємо, що на регіональному рівні у нас при плануванні та прийнятті місцевих бюджетів не враховуються потреби внутрішньо переміщених осіб. І що зробити, щоб ці питання враховувались?

Житлова проблема, я вже сказав. Компенсація, також ми знаємо, що існує такий безневинний законопроект, якому вже майже 3 роки, який, власне, містить заклики, директиву до Кабінету Міністрів підготувати відповідну методологію, методику оцінки вартості пошкодженого майна і його компенсації. Це створює, і ми хочемо з'ясувати, це все справжня ситуація, або лише поверхнєве враження, що уряд усунувся або усувається від вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб на законодавчому рівні. Тому що практично всі законодавчі ініціативи, які стосуються ВПО, вони ідуть від народних депутатів. Я не пригадую, і можливо, заступник міністра Міністерства з питань ВПО поправить мене, жодної законодавчої ініціативи щодо захисту прав ВПО від Кабінету Міністрів або ініційованої цим

міністерством. Якщо це так, - чому, що заважає і яким чином парламент і комітет міг би цьому сприяти?

Також ми знаємо і тут хочу я зазначити, що в своїх рекомендаціях, хоча вже минуло 2 роки з того моменту, коли було створено, власне, це міністерство, ми маємо ситуацію хронічного недофінансування. Йдеться про інституційну фінансову спроможність цього міністерства. І хоча комітет надавав і в 17-му бюджеті на 17 рік, і на 18 рік свої пропозиції щодо збільшення обсягів видатків на міністерства, я також хочу зазначити, що якщо збільшуються видатки, ми хотіли б побачити також якусь ініціативу з боку самого міністерства. Тому що організаційна ідея, власне, створення цього міністерства, до речі, це перша рекомендація парламентських слухань ще 16 чи 15 року було створити таке міністерство.

І більш того, міністерство, якщо ви подивитесь на план дій, воно не є виконавцем. У жодному з пунктів міністерство не зазначено як виконавець заходів, передбачених планом дій. Коли план затверджувався, міністерства не було створено, потім міністерство з'явилося, але план дій залишився позаду, на обочині.

І безумовно є ще одне питання, я більше, можливо, тут не буду про це говорити, це питання звільнення заручників і забезпечення їх реабілітації. Ми на засіданні комітеті кілька законопроектів обговорювали, ми прийшли до висновку щодо необхідності підготування цілісного законопроекту, який би об'єднував конструктивні ідеї з тих, які були представлені. Але також хочу зазначити, щоб ми не повторили ту ж саму помилку процесу, коли буде знайдений консенсус на рівні депутатських законопроектів, а потім з'ясується, що на виконавчому рівні існують деякі речі, які самі депутати або ті, хто їм допомагав, не врахували. І фактично прийнятий законопроект буде заздалегідь напівмертвим-напівживим, тому що він не зможе бути реалізований, і не лише з точки зору забезпечення або незабезпечення його фінансування і наявності або відсутності цих коштів. Я хочу почути позиції і пропозиції уряду з цього

питання, як цього уникнути. Можливо, нам в процесі треба щось відкорегувати.

Я дуже радий, що сьогодні також присутні представники і наші партнери з неурядових організацій і міжнародних організацій. Я хочу принагідно і наперед подякувати і представникам інституцій системи Організації Об'єднаних Націй, Міжнародного комітету Червоного Хреста, Ради Європи, двосторонніх організацій, Норвезької ради з питань біженців, Канадської стабілізаційної програми, якщо правильно я її назвав, програми канадського уряду, Данської ради з питань біженців, багато інших, які намагаються допомогти. І, безумовно, Ірині Сусловій, яка, зокрема, за її сприяння в рамках робочої групи були підготовлені проекти рекомендацій наших комітетських слухань. До підготовки були долучені Українська Гельсінська спілка з прав людини, Центр інформації про права людини, "Крим SOS", Український інститут з прав людини, інші громадські організації, які я забув, прошу вибачити.

Тому я на цьому закінчу своє вступне слово. І сподіваюся, що воно було не занадто емоційно, а все ж таки визначило деякі питання, на які варто звернути увагу. Ви маєте на своїх столах, робочих місцях, матеріали, як їх називають, в школі їх називали роздаткові матеріали, які інформацію містять додаткову від наших партнерів для більш професійної дискусії.

Я хотів би запропонувати такий регламент слухань. Ми першими надали б слово... Да, я забув згадати, що у нас присутній Уповноважений Верховної Ради з прав людини новий, бо нова Уповноважена пані Денісова і Уповноважена, попередник ваш, пані Лутковська. Ми дуже задоволені роботою, яка склалася з пані Лутковською. Ми сподіваємося, що найкраще, що було в цій роботі перейме її новий уповноважений наш колишній колега по парламентській роботі, це ваше таке сьогодні бойове хрещення. Ось. Я сподіваюся, що з боку Комітету з прав людини ви завжди можете розраховувати на нашу підтримку, розуміння і на конструктивну критику, якщо це буде того заслуговувати.

Отже, а також ми надамо, є попередній у нас запис, хто попросився, але ви в рамках оптимального, раціонального розподілу часу. За можливістю всі, хто будуть бажати ми будемо намагатися надавати таке слово. Але, щоб не гаяти часу, я хочу надати слово представнику Міністерства юстиції Петухову Сергію Ігоровичу. Будь ласка.

ПЕТУХОВ С.І. Дякую.

Доброго дня, шановні народні депутати, колеги, присутні! Національна стратегія у сфері прав людини було затверджено ще в 15-му році Указом Президентом України, а на виконання її Кабінет Міністрів затвердив план дій, який містить чистий перелік завдань, заходів, які покладаються на усі міністерства і центральні органи виконавчої влади.

Міністерство юстиції є координуючим міністерством і відповідальним за підготовку звітів щорічних, за результатами виконання національної стратегії і проведення слухань громадських такого звіту. І два таких звітів уже були подані і оприлюднені і відбулися слухання громадські за результатами подання такого звіту у 2016-му, 17-му році. Можу повідомити, що в рамках реформи державного управління один з перших двох директоратів, який був створений у Міністерстві юстиції є директорат у сфері прав людини. Відповідно ми сьогодні маємо набагато кращу інституційну спроможність для виконання цього плану і десь приблизно з 20 людей, які вже відібрані двоє є внутрішньо переміщеними особами. А люди, які пройшли відкритий конкурс і в конкурентній боротьбі довели своє право, свою спроможність формувати державну політику в цій сфері ми виокремили заходи, які стосуються саме внутрішньо переміщених осіб, осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України стосується прав ветеранів АТО та звільнення заручників. Усі вони знаходяться в V розділі національної стратегії, які називаються "Нові виклики". Найбільш складний розділ і там найбільш болючі проблеми, які відповідно були винесені саме через це в окрему главу. Із 39 заходів, які ми нарахували, які стосуються теми сьогоднішнього обговорення, за нашими

звітами виконано 21 захід, не виконано 18, якщо потрібна більш докладна інформація про хто, за ким закріплені ці заходи, хто виконав, що не виконав, ми можемо це їй додатково надати.

Тепер стосовно того, що стосується повноваження міністерства, ті питання, за якими безпосередньо відповідаємо. Реєстрація фактів народження і смерті, в 2016 році був прийнятий і почав діяти Закон 3171, який запровадив спрощений судовий порядок отримання таких документів і з того часу за 2 роки українські громадяни, які проживають на тимчасово окупованих територіях, отримали близько, зараз скажу точно, 55-и, 52-х тисяч документів про народження і смерть в Міністерстві юстиції, відпрацювали цю процедуру, розробило пам'ятки, форми заяв, які поширила в судах, органах РАГС, до яких зазвичай приходили люди. Ми працювали з Вищим спеціалізованим судом для того, щоб вони дали роз'яснення судам як правильно застосовувати цей закон. Сьогодні ми оцінюємо його як успішну процедуру, якою масово користуються наші громадяни. Новоприйнятий Закон про особливості державної політики забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях в Донецькій і Луганській областях скасував судовий збір по цій категорії справ і навіть в ширшому розмінні про категорії справ, які стосуються встановлення фактів, які сталися на окупованих територіях. Відповідно сьогодні ця процедура не передбачає збирання якихось додаткових зборів з цих людей, очевидно, крім видатків, які вони мають понести для того, щоби доїхати до підконтрольної уряду території і відповідно пройти цю процедуру.

Крім того, в 16 році було прийнято Верховною Радою урядовий законопроект про внесення змін до Закону про безоплатну правову допомогу, відповідно до якого було розширено категорію осіб, які мають право на безоплатну вторинну правову допомогу. Туди було включено і внутрішньо переміщені особи, особи, які звертаються за статусом внутрішньо переміщеної особи, ветеран и АТО і люди, які звертаються за цим статусом. Це, очевидно, важливий крок, тому що система працює в сучасному стані більше двох років,

на нашу думку, довело свою успішність, наші бюро безоплатної правової допомоги присутні в кожному районному центрі, навіть в деяких СМТ, плюс вони консультують он-лайн по Скайпу, по телефону, роблять виїзні прийоми. І відповідно ми по факту покриваємо всю територію України і активно шукаємо людей, які потребують нашої допомоги і мають право на безоплатну правову допомогу.

За даними, які я маю з моменту набрання чинності цього закону до нас за консультаціями, за первинною чи вторинною правовою допомогою звернулося 6,5 тисяч внутрішньо переміщених осіб і трохи більше 22 тисяч ветеранів АТО. очевидно, достатньо невелика цифра внутрішньо переміщених осіб. Я думаю, що ми будемо приділяти більше увагу інформування про таку можливість, тому що до сих пір, на жаль, не всі громадяни знають про таку соціальну функцію держави і про можливість отримати безоплатну правову допомогу.

Стосовно питання про адміністративну процедуру визнання отримання свідоцтв про народження та смерть. Важливі питання, які ми певний час вже обговорюємо і вивчаємо. Новий Закон про Донбас дозволив нам приймати медичні документи, які видаються на непідконтрольній частині Донбасу для того, щоб видавати на їхній підставі свідоцтва про народження і смерть. Водночас не вирішена проблема підтвердження автентичності таких документів. І відповідно ми працюємо з, звернулися до наших міжнародних партнерів, міжнародних організацій, які мають досвід такої роботи і мають присутність на непідконтрольній уряду частині Донбасу для того, щоб вони за їхньою допомогою підтвердити автентичність таких документів, за великим рахунком, справжність їх, не маючи контактів з іншою стороною. На рівні Міністерства юстиції, ми не можемо пересвідчитися, що той папір, папірець, який приноситься дійсно є дійсним документом виданий медичною установою на непідконтрольній території.

Наразі ми з партнерами опрацюємо це питання, вони зазначили, що вони працюють над цим в робочій групі створеній в міністерстві тимчасово

окупованій території, там є наш представник, яка знає ситуацію з нашого боку, з боку органів реєстрацій актів цивільного стану.

Очевидно, якщо я дозволю собі, як координатор, можу сказати, побічно про, оглядово про інші здобутки і проблеми, які стосуються внутрішньо переміщених осіб, ми вважаємо, що, очевидно, позитивним є вирішення питання на доступу до вищої освіти. Крім загального порядку, створено спрощених порядок, центри "Крим Україна" і "Донбас Україна" і більше... більше 2 тисяч людей вступило цього року в українські виші з Криму і близько... більше тисячі, 1 тисяча 346 в 17-му році з Донбасу. Прийнята стратегія інтеграція внутрішньо переміщених осіб, я впевнений, колега, буде про це говорити.

Ми досить активно ведемо міжнародну кампанію в підтримки і уваги до подій, зокрема, в Криму. У нас є вже дві резолюції Генеральної Асамблеї ООН щодо стану справ у Криму, а також резолюції Європейського парламенту, які звертають увагу на конкретні випадки порушення прав людей, які проживають в Криму, переслідування політичних в'язнів, заборона меджлісу і так далі, і тому подібне.

Міністерство юстиції зі свого боку продовжує роботу в Європейському суді з прав людини, там знаходиться п'ять міждержавних справ і ми вже оголосили, що ми готуємо справу специфічну по політв'язнях, яких незаконно утримує Росія чи в Криму, чи на своїй території.

З тих проблем, які залишаються не виконаними за планом дій. Очевидно, проблемними є питання соціального забезпечення виплати соціальних платежів. Є декілька законопроектів і декілька пропозицій, які розглядаються це те питання, яке на сьогодні не вирішено.

Не виконаний пункт плану, який стосується вільної економічної зони "Крим". Це питання неодноразово обговорювалося. Є законопроект 3402, який пропонує скасувати цей закон. Водночас, обговорення триває. Хоча в одній з версій Закону по Донбасу це положення про вільну економічну зону "Криму" також було, про скасування її.

Ви зазначили про виборчі права. І, дійсно, в плані був обов'язок Міністерства юстиції передбачити це. Водночас, в плані це було в 2016 році. А вже в 2015 році депутатські законопроекти були зареєстровані 1 і 2 альтернативних, які передбачали вирішення цього питання. А відповідно депутати швидше нас прийняли цією проблемою і подали тексти. Наскільки я пам'ятаю всі ці законопроекти були відхилені, вони не знайшли підтримки в залі Верховної Ради, були повернуті розробникам.

Сьогодні це питання так само піднімається і, зокрема, на ... зареєстрований, тобто проголосований точніше в першому читанні Виборчий кодекс так само врегульовує це питання і ми слідкуємо за його проходженням і перспективами його прийняття.

Внесення змін, очевидно, план дій, зокрема, в частині внутрішньо переміщених осіб застарів, тому що дійсно, коли він був прийнятий, не було Міністерства тимчасово окупованих територій. Ми зараз напрацьовуємо зміни до плану разом з представниками громадських організацій, запрошуємо всіх, хто, можливо, про це не знає, а хоче долучитися чи має пропозиції, звертатися в Міністерство юстиції, ми підготуємо консолідовану версію і це стосується всього плану дій і подамо його на розгляд Кабінету Міністрів для того, щоби привести його у відповідність до вимог і викликів сьогодення. Дякую.

По ходу буду готовий відповісти на запитання, якщо це передбачається форматом. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так як в фільмах таких драматургія, коли ви починаєте про соціальні питання, тут природа починає возмуватися трошки і... але пропоную не лякатися цього.

Отже, я пропоную за такою процедурою йти, є зараз доповідь, інформація, надана заступником міністра юстиції. І ми будемо після кожної такої інформації мати питання і відповіді для того, щоб не затягувати загальне обговорення, мати динаміку. Отже, які є питання до Міністерства юстиції? Будь ласка, колега Брензович.

БРЕНЗОВИЧ В.І. Шановний представник міністерства, якщо депутати подали законопроекти щодо виборчих прав переміщених осіб, вони не отримали підтримку – це знімає обов'язок з вашого міністерства подати власний законопроект?

ПЕТУХОВ С.І. Справа в тому, що Регламент Верховної Ради містить певні обмеження стосовно можливості подання законопроектів з одного і того самого питання. І насправді це відбувається достатньо часто, іноді буває, що ми у співпраці з народними депутатами подаємо від депутатів законопроекти, іноді буває, що депутати раніше за уряд подають. Але так само знову по одному питанню ми не можемо в певних випадках подавати свої варіанти, тому що вже є існуючі законопроекти, зареєстровані у Верховній Раді, які через певні питання не розглядаються. Наприклад, така ситуація так само була з питанням звільнення від сплати судового збору, довгий час у Верховній Раді був зареєстрований законопроект стосовно категорії справ про тимчасово окуповані території, встановлення фактів, відповідно він не розглядався. Тому ця ситуація об'єктивна, яка виникає через неможливість подання, тобто обмеженість часу на подання альтернативних законопроектів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я люблю дуже такі відповіді, пан заступник міністра. Але хотів би нагадати, що поза такою процедурою і літерами процедури є більш суттєве питання. Уряд, який існує як уряд, він є результат формування в парламенті більшості. І уряд не представляє уряд, він є представником більшості. В даному випадку, коли ви говорите, що ми не можемо, тому що окремі депутати попали, можливо, уряд просто не працює відповідно, не проявляє ініціативи з парламентськими партіями, які сформували цей уряд, для того, щоб відповідно визначити свої пріоритети. І я не знаю, чому тоді депутати подають такі від тієї ж більшості, які неузгоджені або якось не було консультацій з Міністерством юстиції.

Я думаю, тут більш суттєве питання. І я не приймаю такий аргумент щодо, тут є якісь обмеження щодо процедури, чому уряд не може подати. Це не просто уряд, який уряд, він представляє більшість в парламенті. В даному випадку я не говорю про більшість і опозицію, хто кращий. А я просто говорю про логіку законотворчу і роботи. В даному випадку, очевидно, констатую, що тут відсутній діалог з точки зору розуміння і урядом, і парламентською більшістю пріоритетів зокрема в тому, що стосується питання виборчих прав.

Колега Сулова, будь ласка.

СУСЛОВА І.М. Ну, насправді наразі є зареєстрований в парламенті законопроект 6240, про який Міністерство юстиції має знати. І представники громадянського суспільства його ухвалення дуже підтримують. І минулого тижня ми мали зустріч, колеги-депутати з різних фракцій, з представниками громадянського суспільства. Сьогодні з колегою пані Наталією Юрївною ми мали розмову з паном Князевичем, який має розглядати, на чийому комітеті має розглядатися даний законопроект. І нам пообіцяли, що на наступне засідання комітету це буде включено на розгляд. І я сподіваюсь, що так і буде, ми прийдемо на наступне засідання, проконтролюємо, чи буде він розглянутий, чи ні.

І тоді дійсно зможуть бути врегульовані права і внутрішньо переміщених осіб з точки зору участі у виборчому процесі і трудових... внутрішніх трудових мігрантів.

Але в мене інше питання до вас, пане заступник міністра. Коли писалася Національна стратегія три роки тому, то тоді питання ВПО і учасників АТО, вони були таким собі викликом – так? Тому що Україна тільки зіштовхнулася з агресією. Наразі нам відомо, що це вже не виклики, що вже є якісь, ми маємо якісь фідбеки, ми маємо результати, ми розуміємо, що працює, які механізми не працюють.

Саме тому, наскільки мені відомо, Кабінет Міністрів збирав окремо інформацію від центральних органів виконавчої влади щодо того, а які саме

необхідно внести зміни у план дій для того, щоб його актуалізувати – так? – і виписати дуже конкретно, по-новому окремі блоки у даному плані дій.

Скажіть, будь ласка, які були пропозиції, які є рішення, і взагалі чи обговорювалися ці питання?

Дякую.

ПЕТУХОВ С.І. Дякую.

Дійсно ми... насправді Кабмін зібрав пропозиції від всіх органів державної влади, вони всі обговорюються, от прямо зараз триває цей процес обговорення з громадськістю, так, як ми і писали саму стратегію і план дій, це все відбувається прозоро, обговорення. З чимось громадськість погоджується, з чимось ні, громадськість так само пропонує свої заходи, з якими погоджуються чи не погоджуються органи державної влади. І ми закликаємо, до речі, депутатів долучатися до цього процесу. Ми традиційно запрошуємо на будь-яких етапах взяти участь чи отримати інформацію про цей процес.

Стосовно того, чи це є нові виклики, чи ні – це дійсно дискусійне питання. Мені здається, ще є сенс залишити це окремим розділом, тому що інакше тоді просто за логікою побудови інших розділів вони будуть розпорошені між питаннями політичних прав, соціально-економічних прав, громадянських прав, і не буде єдиного консолідованого місця, де вони всі є.

Тому насправді зараз зміни напрацьовуються. Ми закликаємо прийти всіх, хто має інші бачення чи пропозиції до нас долучитися. Ми враховуємо і консенсусом переважно приймаємо рішення стосовно фінальної версії змін до плану. *(Шум у залі)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Уточнення, прошу.

СУСЛОВА І.М. Я не мала... Шановні колеги, я не мала на увазі зміни розділів, я мала на увазі ті пропозиції, які надали центральні органи виконавчої влади.

Якщо я не помиляюсь, Кабінет Міністрів до всіх центральних органів виконавчої влади ще звернувся два місяці тому. Ми отримали аналогічний лист. І ви мали як Міністерство юстиції, яку несе відповідальність за реалізацію даної стратегії, зібрати цю всю інформацію, систематизувати і презентувати. Так от моє питання полягало в тому, чи ви збрали, що є нового, які пропозиції? Якщо є – представте їх, будь ласка.

Дякую.

ПЕТУХОВ С.І. Дякую.

Ми збрали ці пропозиції і вже протягом більше місяця точно іде щоденна робота з громадськими організаціями по всіх підрозділах цього плану. Я не зможу це презентувати, тому що це просто величезні обсяги, це десятки сторінок.

(Загальна дискусія)

ПЕТУХОВ С.І. Колеги, робота, яка включає в себе громадськість, за визначенням довше займає часу, тому що там дійсно йде обговорення кожного пункту плану і по кожному пункту обговорення може йти півгодини, годину. Ми можемо вам дати інформацію на комітет про стан справ. Я впевнений і я знаю, що присутні тут представники громадськості працюють з нами і можуть підтвердити, ті, хто є, хто з нами працює і на якому стані обговорення кожна частина цього плану. Робота триває, вона не лежить десь, просто дійсно і напрацювання плану попереднього тривало не один місяць, коли план розроблявся, і зараз змінні – так само ідуть в процесі обговорення. Ми, я думаю, тоді дамо довідку про стан справ на сьогодні: скільки відбулося засідань, скільки пропозицій обговорено і так само готові на будь-які конкретні запити

дати більш конкретну інформацію. Це відбувається в Міністерстві юстиції на Рильського майже кожного дня по кожній конкретній підгрупі, так само можемо дати цю інформацію, всі ті, хто бажали долучитися, про неї знають. Якщо потрібна додаткова інформація – ми її так само дамо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Питання до колег народних депутатів: у кого є питання із присутніх до заступника міністра юстиції?

У мене є... У вас є питання. Колега Королевська, прошу.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Добрий день! Спасибо большое за инициацию проведения таких комитетских слушаний.

Одиннадцатого ноября был принят закон пенсионной реформы, где четко было написано, что в течение 6 месяцев уряд должен внести на рассмотрение парламента законопроект регулирующий выплату пенсий людям, которые проживают сегодня на неконтролируемой территории. Шесть месяцев истекли 11 апреля, мы не увидели данного законопроекта от уряда. Как Министерство юстиции оценивает такую бездельность правительства по выполнению законов Украины. То есть это было не поручение, не добрая воля, это дата 11 апреля 2018 года, было четко зафиксировано Законом Украины, что правительство обязано до этого числа внести Закон, который бы регламентировал выплату пенсий людям на неконтролируемой территории.

Какие действия Министерства юстиции по нарушению законов самим же правительством, и как вы видите, дальше будут выполняться эти нормы.

ПЕТУХОВ С.І. Дякую за питання.

Очевидно, дати, які... або терміни, які встановлюються законами, мають бути виконані. Я сподіваюсь, що колега з Міністерства соціальної політики має за це відповідати, може доповісти і розповісти, чому вони не дотримані, якщо це дійсно так. Я просто не знайомий саме з цим законопроектом.

Які наслідки цього? Очевидно єдине: факт порушення має встановити суд, це – судова процедура.

Водночас сподіваюсь, що колеги зможуть...

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Дякую.

Ви рекомендуєте зараз всій громадськості, яка тут присутня, звертатися до суду та вимагати від уряду виконання законів України. Ну, так щоб ми розуміли всі...

ПЕТУХОВ С.І. Крім того, це політична відповідальність...

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. На рахунок політичної відповідальності – це зрозуміло, ми зараз говоримо о юридичній відповідальності уряду, тому що це відповідальність уряду, а не окремого якогось міністерства.

Тобто ви нам даєте пораду звертатися до суду, щоб судитися з урядом о невиконанні законів України.

ПЕТУХОВ С.І. Я думаю, завжди варто заслухати позицію міністерства, яке має пояснити...

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Ми заслухали. Вона мовчазна. Тобто вони...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я прошу...

ПЕТУХОВ С.І. Я, на жаль, її не знаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... щоб це не був такий діалог лише двох людей, а запитання-відповідь. Потім – плюс – я наголошую, в нас ще будуть можливості виступити з коментарями і так далі.

Зараз стосовно запитань. У мене є до вас два запитання: перше, чи знайоме Міністерство юстиції з законопроектом 6240 – про виборчі права ВПО та трудових мігрантів, і яка є позиція: чи підтримує чи не підтримує міністерство цей законопроект і вирішення проблеми, на який він спрямований. Це – перше питання.

І друге питання. Деякий час тому, якщо я не помиляюсь, в лютому виникло різне тлумачення рішення Європейського суду з прав людини "Цезар та інші проти України", не Юлій Цезар та інші, а "Цезар, громадянин України, проти України". Ось від 13.02-го стосовно, власне, а що ж це рішення означає. Була ваша інтерпретація цього рішення, і засоби масової інформації вашу інтерпретацію винесли в заголовок в тому сенсі, я не знаю, чи були це ваші слова, чи ні, але заголовки такі були: "ЕСПЧ признал законным отказ Украины осуществлять соцвыплаты жителям неподконтрольных территорий Донбасса". Чи відповідає ваша інтерпретація отаким тлумаченням засобів масової інформації?

І друге, це ваше, і також я хотів би принагідно почути позицію правозахисних організацій, які займаються зокрема проблематикою рішень Європейського суду з прав людини. Яке їх тлумачення цього рішення, його значення на подальше? Ми знаємо, що їх десь близько чотирьох тисяч подібних звернень до ЕСПЧ. Будь ласка.

ПЕТУХОВ С.І. Дякую.

Так, ми знаємо по законопроекту, який покликаний врегулювати виборчі права внутрішньо переміщених осіб, як будь-яким депутатським законопроектом комітет приймає рішення про направлення його до Міністерства юстиції для отримання висновку. І це виключно прерогатива комітету, направляти чи ні. Насправді я не знаю, чи воно спрямовано в Міністерство юстиції. Якщо він спрямований, то офіційна позиція Міністерства юстиції завжди вчасно направляється в комітет Верховної Ради.

Тому, якщо це зроблено, то ми відповімо вчасно, якщо ні, – ми закликаємо, завжди ми даємо свою позицію, зобов'язані це робити за Регламентом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я правильно розумію, що якщо ви не знаєте, чи було таке звернення, то такого звернення комітету до Міністерства юстиції не існує?

ПЕТУХОВ С.І. Ні, тому що це піде до повноважень іншого заступника, першого заступника, яка курує профільний департамент. Тому я не можу... Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, ви же представляєте, вибачте, я не приймаю таких. Тому тоді приходьте всіма заступниками разом з міністром і між собою тут з'ясуйте, а хто ж за що відповідає. Ви зараз представляєте Міністерство юстиції. Тема слухань відома заздалегідь.

ПЕТУХОВ С.І. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому як заступник ви б мали підготуватись і мати відповідь, чи було звернення комітету відповідно – це який комітет, з питань правової політики? – до Міністерства юстиції стосовно висновку щодо цього законопроекту, чи не було.

ПЕТУХОВ С.І. Я не можу відповісти на це питання. Ми письмово надамо цю інформацію комітету одразу після повернення мого у міністерство. Я, на жаль, не можу тримати в голові всі законопроекти, які є. Якби комітет заздалегідь дав нам перелік тих питань, на які би ви хотіли почути Міністерства юстиції, ми були би краще готові. На жаль, порядку денного нам

не висилали і ми готували відповідь... доповідь враховуючи ту інформацію, яку ми давали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться є... існує я просто хочу, щоб ми також покращували взагалі роботу, і парламенту, і Кабінет Міністрів і співпрацю. Ви посилаєтесь на формальні деякі речі, які важливі, безумовно, було звернення, не було. Але є також розуміння Міністерства юстиції, що у нас наближаються вибори, внутрішньо переміщені особи тричі поспіль на виборах в різний спосіб були позбавлені можливості користуватися своїми правами як громадяни України, зокрема, права обирати та інше. І з цієї точки зору Міністерство юстиції, яке ж... також Міністерство юстиції України, воно має можливості якимось чином у неформальний спосіб дізнатися, чому є такий законопроект, який вже півтора року існує і чому його не надсилають? Чи, можливо, заохотити сказати, що ми б з задоволенням дали таку оцінку і, будь ласка, надішліть нам або не формально якось висловити свою позицію. А чого не вистачає? Позиції Міністерства юстиції, в даному випадку уряду України стосовно цього питання. Йдеться про яку кількість людей? Скільки у нас громадян з ВПО, які є виборці? Скільки? 4 відсотки всіх виборців України. Тобто це більше в 1,5 мільйони офіційно лише. Тобто йдеться про 1,5 мільйони людей, які зараз, власне, не знають чи вони зможуть проголосувати, чи знову не зможуть.

_____ . А трудові мігранти?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Просто я хочу на цьому...

І друге запитання. Але я сподіваюся, що на цьому тижні ця відповідь в наступні два дні надійде до Комітету з прав людини, який відповідно ознайомить і оприлюднить цю відповідь на своєму веб-сайті. Прошу.

ПЕТУХОВ С.І. Дякую.

Друге питання. Дійсно, на жаль, як завжди ЗМІ перекрутили питання. Питання, про яке я писав, це рішення достатньо важливе, очевидно, воно стосувалося питання про доступ до правосуддя, зокрема, осіб, які проживають на підконтрольних територіях. І що стосується виплат пенсій. Те питання, чому... привернуло набагато більш уваги, єдине, що сказав суд вже зараз в цьому рішенні, це питання про дискримінацію осіб, які проживають на підконтрольній території. І розглянувши цей випадок, уряд, перепрошую, Європейський суд з прав людини зазначив, що у даному випадку суд не вважає дискримінацією за місцем проживання осіб, які проживають на непідконтрольній території тому, що вони не знаходяться в тому самому становищі, що і громадяни України, які проживають на підконтрольних територіях.

І тому уряд має право встановити додаткові або інші процедури для отримання зокрема і соціальних виплат або інших державних послуг. Відповідно в цій ситуації там були частина, частина заявників виїжджала на підконтрольну територію, частина не виїжджала і вважала, що, навіть не виїжджаючи, їм має бути забезпечено це право, суд не погодився з ними стосовно питання про дискримінацію на основі за ознакою місця проживання. Відповідно, так, читав...

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я прошу. Колега Королевська, прошу, все-таки у нас тут є...

ПЕТУХОВ С.І. Відповідно то, що винесли в заголовки, це, звісно, не є правильним. Тому що в залежності від тих фактів і підстав, на яких будуть посилатися заявники, рішення може бути в кожній ситуації інше. Тому що будуть розглядатися інші обставини справи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, я хочу уточнити, що в своїй позиції, офіційній позиції Уряд України в рамках розгляду цієї справи "Цезар та інші проти України" не оскаржував право громадян України, які проживають на тимчасово непідконтрольній території, право на отримання пенсії?

ПЕТУХОВ С.І. Ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні. Будь ласка, представтесь. Ви ще до того кнопку натисніть червону.

_____. Так. Сказали, що у нас 4 відсотки виборців ВПО. Але, ось є інформація. За даними Мінсоцполітики на 24 липня 17-го року у нас тільки за даними міста Києва та області, у нас є 1 мільйон 270 тисяч сімей.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, це по всій Україні.

_____. Але це не є 4 відсотка. Якщо ми візьмемо, нас 42 мільйони, то це скільки виходить відсотків?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, виборців менше, ніж населення України.

_____. Це не є 4 відсотка.

_____. Так там ще є діти.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я дякую за коментар.

Чи є запитання до заступника міністра? Але лише можу два додати, щоб ми далі рухалися від запрошених на засідання, не членів комітету, не народних депутатів.

Пані Денісова, будь ласка.

ДЕНІСОВА Л.Л. Дякую.

Шановний пане заступник міністра, я хотіла б спитати вас про 365-у Постанову, яка є дискримінаційною, вона вже визнана деякими судами про те, що людина може бути перевірена, тобто внутрішньо переміщена особа або особа, яка тимчасово на окупованій території мешкає будь-який час, і тому ця 365 Постанова вона порушує право вільного пересування громадян. Коли ви збираєтесь відмінити цю постанову?

ПЕТУХОВ С.І. Дякую за питання.

Очевидно, рішення суду стосовно в таких справах, де визнається не... невідповідність закону підзаконний акт і урядом мають бути виконані, водночас це питання має бути адресоване Міністерству соціальної політики, яке відповідає за цю сферу політики. І я не можу прокоментувати за колег. Я впевнений, що вони прокоментують це питання, ті, хто відповідають якраз за порядок в соціальних виплатах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми почуємо. Але я хочу поділитися, що я єдиний раз в своєму житті взяв участь в тому, що називається флеш-моб, ну, випадково. Я йшов з парламенту поруч з Кабміном і там був те, що виявилось флеш-мобом, коли група впливу "Донбас SOS" і інші протестували проти щойно прийнятої Постанови 630... 365-ї, так, в червні, так. От я про це, я хочу сказати. І тоді була відповідна делегація, і Прем'єр-міністр, якщо я не помиляюсь, він сказав, що я вам обіцяю буде створена робоча група, давайте вона трошки хоть попрацює, якщо ми дійсно побачимо, що там це не відповідає Конституції, як ви говорите, що це протирічить Закону про права і свободи - ми, безумовно, змінимо. Це був червень 16 року, зараз ми вже через 2 місяці буде червень 18 року.

Що ще треба потрібно в додаток до судових рішень? Розуміння до позиції наших, як у нас так лагідно кажуть, будь ласочка, міжнародних партнерів стосовно того, що підзаконні акти не відповідають.

До тих зауважень, які Комітет з прав людини отримав під час спільного засідання з підкомітетом з прав людини в Брюсселі Європейського парламенту, що є такі постанови, які порушують низку прав, пряма і непряма дискримінація, зокрема, і на свободу пересування.

То, що ще потрібно, от, що має бути зроблено для того, щоб ці підзаконні акти були приведені у відповідність до закону? Дайте відповідь.

ПЕТУХОВ С.І. Я розумію, що я, як перший представник уряду, отримую всі питання проблемні, які стосуються всіх проблемних питань соціального захисту. Водночас у нас запрошені всі представники уряду, наскільки я бачу, і я не зможу відповісти за всіх, тому що стратегія охоплює абсолютно всі сфери прав людини. І при всьому бажанні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але ж ви візуєте, ви ж візуєте...

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... як Мін'юст всі проекти підзаконних актів. За вами ж це. І тоді, я пам'ятаю...

ПЕТУХОВ С.І. У нас...

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... якщо я не помиляюсь...

ПЕТУХОВ С.І. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... тоді, що Мін'юста чи не запитували, чи щось там не так було, хтось там не те... От ви прийдете з цих слухань, яка ваша реакція? От, що ви зробите після того як ці слухання відбудуться? От ви повертаєтесь в міністерство. Далі?

ПЕТУХОВ С.І. Я перевірю питання по виборчих правах чи ми давали висновок, чи ні і ми надамо інформацію. Я надам інформацію про стан опрацювання змін і хто брав участь, і скільки було засідань. І ще, якщо будуть рекомендації по моїй частині, я так само їх внутрішньо в міністерстві буду робити.

Загальні рекомендації направляються на Кабмін. Тому немає потреби, інакше, ми би їх узагальнили і направили б на Кабмін по всіх причетних міністерствах. Кожне міністерство у нас формує політику, у нас чітко визначено, хто відповідає за яку політику. Тому питання, ми якраз, навпаки, мені здається, ще краще є, тут немає безвідповідальності, тому що кожне питання є завжди в уряді людина чи міністерство, яке за нього відповідає. І я можу вам чітко спрямувати, у нас чітко в плані закріплено, хто за що відповідає в тому і перевага плану, можна завжди знайти з кого спитати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ще є останнє запитання у...

СУСЛОВА І.М. Пане Сергію, у мене останні запитання якраз, яке точно до вас і воно стосується питань освіти. і на сьогоднішній день проект... Ну, так, ми ж бачимо, ви, як координуючий орган, Міністерство юстиції, питання освіти також входять до блоку питань національної стратегії. Значить, у мене питання, яке пов'язано з проектом наказу, яке Міністерство освіти направило вам щойно, от якраз на реалізацію Закону "Про освіту", який передбачає закріплення права дітей, які йдуть до першого класу, дітей, які ідуть до першого класу, зараховуватися виключно за місцем реєстрації.

Я хочу зазначити наступну річ. Що якщо уряд координується між собою, то точно мають знати, якщо є представники Міністерства внутрішніх справ, то вони знають про те, що у них в міністерстві працює робоча група, яка напрацьовує комплексні зміни до системи реєстрації і прописки як такої. Так от, хочу зазначити, що Міністерство юстиції за моєю інформацією має на меті підписати цей проект наказу, що порушує права дитини і не дозволить людині особисто обирати школу для навчання.

Більше того, я хочу зазначити, що у нас не тільки 1,6 мільйонів внутрішньо переміщених осіб офіційно зареєстрованих, які мають довідку, а ще є велика кількість внутрішньо переміщених осіб, які не мають довідки про те, що вони ВПО, оскільки вони дискримінуються за ознакою того, що вони ВПО, першочергово про це буду говорити в своїй доповіді, якщо ми, звичайно, до неї дійдемо. Так от, у мене питання, як бути цим людям? Як бути тим, хто фактично позбавлений, кого фактично Міністерство юстиції, у разі юстування цього наказу, позбавить права навчання у першому класі? До речі, це питання виникло не у мене, а у правозахисних організацій, які були долучені до робочої групи в Міністерстві освіти.

Наскільки мені відомо, Офіс Уповноваженого з прав людини вже зробив своє заключення, на 5 сторінках написав висновки негативні. І це дуже... Наш комітет зробив два звернення на Міністерство освіти і Міністерство юстиції щодо неможливості прийняття і ухвалення, юстування такого наказу.

І я сподіваюсь, що ви як заступник міністра донесете, перепрошую, перекажете позицію нашого комітету і глибоку стурбованість правозахисних організацій щодо неможливості ухвалення і підписання цього наказу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ну, якщо це не відноситься до сфери ваших повноважень...

ПЕТУХОВ С.І. Коротко, да. Ні-ні, це як не відноситься до сфери моїх повноважень. Але якраз по цьому наказу я маю інформацію, тому що був присутній при внутрішньому обговоренні цього наказу, який зайшов. Я знаю, що ми так само маємо внутрішні наші зауваження стосовно цього наказу, якщо від омбудсмена до нас є, звернулися до нас, ми так само врахуємо, і закликаємо депутатів звертатися, ми так само дивимося про це. Я думаю, що зараз йде ще внутрішній процес спілкування з Міністерством освіти, вони так само сприймають вашу критику. Міністерство юстиції, очевидно, перевіряє перед юстуванням накази на предмет дотримання прав людини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я знову таки не втримуюсь від коментарів.

А є відчуття часу? Тому що йдеться про вступну кампанію, тобто це у вересні, а ще всі ці зарахування, вони влітку відбуваються. Зараз вже кінець квітня. Тобто поки все оця от... тобто це вже формується. Тобто відчуття якоїсь терміновості взагалі... *(Шум у залі)* Фактично, тиждень навіть залишився. Ми маємо фонтан ініціатив з боку різних міністерств стосовно кампанії цієї вступної в школи зокрема.

І в мене є відчуття, що знову ми будемо говорити, що в нас з 39 заходів виконано 21, стакан... склянка наполовину повна, але решта, що виконано... не виконано – від нас не залежить, і що від цього? Ні холодно, ні жарко. Я думаю, що... Я думаю, тут треба міняти взагалі операційний метод, взагалі, як все це відбувається. Тому що знову, і знову, і знову..

І я також, я думаю, колеги підтримають мене, це не неповага до вас або сумнів якихось ваших професійних якостей, я думаю, що ми все ж таки маємо наполягти, щоб позиція представлялася міністрами. Відповідно, про це Прем'єр-міністр багато разів заявляв, зокрема, у своєму намірі продемонструвати "искусство управления державою". Ось в даному випадку, якщо був би міністр, то в даному випадку він би відповідав. Він не говорив, що це не моя сфера відповідальності, це другого, третього, четвертого заступника.

І я думаю, що ми в своїх висновках і комунікації публічні і в тому, що буде до Прем'єр-міністра і до інших, маємо все ж таки на цьому наполягти. Тому що інакше це – дарма втрачений час. Дарма просто втрачений час. Тепер поки що дякую.

Далі, колеги, можуть виступити. Зараз, на жаль, знову таки у нас наступний мав би виступати міністр соціальної політики, я персонально запрошуюю міністерства під час Погоджувальної ради в понеділок, на жаль, у нас немає не лише міністра, а немає заступника, так? Чи є? Немає заступника міністра соціальної політики. Був делегований відповідно міністром заступник міністра Шамбір Микола Іванович, натомість у нас є три представника Міністерства соціальної політики, керівник експертної групи, начальник управління і голова Комітету з питань громадського контролю і так далі. Хто з цих трьох колег буде представляти позицію не свою власну позицію, а позицію Міністерства соціальної політики чи є такі смільчаки?

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви. Будь ласка, до цього... Лобное место у нас. Будь ласка, представтесь. Сідайте, будь ласка.

МАТЮХ Т.В. Я – Матюх Тетяна Володимирівна... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... солідарної системи пенсійного страхування директорату розвитку соціального страхування та пенсійного забезпечення Мінсоцполітики, як це ви вписуєте в ці свої візитки, якщо вони у вас є? Таку довгу назву. Немає. Добре.

МАТЮХ Т.В. *(Не чути)*

Питання пенсійного забезпечення внутрішньо переміщених осіб перебуває на постійному контролі в міністерстві. Ми, заслуховуючи всю

критику від народних депутатів, комітету, громадськості, ми відкриті і працюємо над цим питанням.

Хочу сказати, що стосується пенсійного забезпечення, то будемо казати, що маленькими темпами не ті, які може очікуються від внутрішньо переміщених осіб, але питання врегульовується. Спрощений механізм виплати пенсій. Пенсії виплачуються по електронних пенсійних справах виплачуються не лише через Ощадбанк, а і через інші банківські установи, реєстрації також спрощено особам, які працюють і здійснюють військову діяльність, вони не перереєстровуються. І насамперед сказала Наталія Юрїївна щодо виконання Закону 2148 щодо подання пропозицій по виплаті пенсій особам, які перебувають на неконтрольованій території, то це питання зараз якраз і опрацьовується в міністерстві, найближчим часом це питання буде вже опрацьоване з іншими міністерствами. Нам надано задачу виплатити пенсію, заборгованість – ту, що не виплачувалась особам в зв'язку з тим, що вони перебувають на неконтрольованій території за весь час, о це все буде зроблено.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тетяна Володимирівна, ви найбільш таку... власне, нема проблеми після вашої відповіді, оскільки воно вже все, все, що мало бути, опрацьовується, найближчим часом буде опрацьовуватися ще й з іншими, доопрацьовуються інші питання, які мали б опрацьовуватися ще два роки тому. Але це, ну, принаймні добрий задел для того, щоб, якщо ви вже зголосилися, ставити прямі запитання.

Будь ласка, колеги, які є запитання до Міністерства соціальної політики? Матюх, Матюх? Правильно: Матюх? Як, Матюх? Матюх, Матюх Тетяна Володимирівна керівник експертної групи з питань солідарної системи пенсійного страхування директорату розвитку соціального страхування та пенсійного забезпечення Міністерства соціальної політики. Будь ласка, прошу. Представтесь, от є вільний цей мікрофон.

Колега Чубаров, він бере участь зараз у слуханнях, які відбуваються стосовно охорони культурної спадщини. Будь ласка, представтесь.

КУРИШКО О.М. Доброго дня! Куришко Ольга представник громадської організації "Крим SOS". Назва організації вже як би передбачає моє наступне питання. Скажіть, будь ласка, от ви говорите, що пенсія для внутрішньо переміщених осіб назначаються за витягами з електронної справи, так, то я вам можу сказати, що стосовно кримчан ця процедура не працює. Бо поки не прийде паперова справа з Криму на ваш запит – ніякої пенсії людям не назначають і навіть з виписки електронної справи. Ви можете щось сказати з цього приводу, прокоментувати це?

МАТЮХ Т.В. По електронних пенсійних справам особам, які з Донбасу, а з Криму за паперовими пенсійними справами, оскільки були подвійні виплати. Тобто трішки уточнення це слушне.

КУРИШКО О.М. А як ви вважаєте, якщо людина чекає на назначення пенсії від півроку до року...

МАТЮХ Т.В. Умовні, умовні виплати.

КУРИШКО О.М. ...і вона проживає на території України зовсім без пенсії і чекає, поки прийде пенсійна справа з Криму, – це нормально взагалі? І відбувається ще запит до Російської Федерації, це розповсюдження персональних даних особи. І це мені здається, що ніякі суди не можуть вплинути на позицію ні Пенсійного фонду, ні Міністерства соціальної політики. Тому, власне кажучи, я озвучую це назагал. Чи можливо, буде у вас якась добра воля на врегулювання цього питання або співпрацю, я не знаю?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви лагідно так сказали "добра воля".

КУРИШКО О.М. Ну, я вже не знаю, як...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це не ігри доброї волі, я хочу це підкреслити. Будь ласка, от можете відповісти, потім колега Логвинський.

МАТЮХ Т.В. Я просто відверто скажу, що по року, що чекають, це, може, одиничний випадок, оскільки в 15-му році це питання було вже врегульовано. Всі пенсійні справи були на місці, і пенсії виплачувались. Якщо є таке проблемне питання, то ми готові до співпраці. Дайте нам, будь ласка, координати, і будемо зі свого боку прискорювати це питання. Ми...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

А скільки у нас пенсіонерів? Якщо вони всі будуть через от одну людину давати свої координати, це ж, це ж не рішення, це навіть не натяг на рішення. Ну, що ви пропонуєте?

МАТЮХ Т.В. Ні, просто...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо є одна проблема – дайте нам координати, і ми подивимося. Це ж має бути політика, процедури і практика відповідна, а не імпровізація така, вибачте.

МАТЮХ Т.В. Ні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вибачте, колега Логвинський, прошу.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Доброго дня, друзі, доброго дня, шановні колеги. Дивіться, я отримав декілька скарг від представників кримськотатарської спільноти про те, що під час отримання пенсій їм кажуть: "Добре, ми зараз

зробимо запит до окупаційної влади і почекаємо, поки ми отримаємо відповідь, чи не сплачує окупаційна влада такій особі якісь гроші". І мене вразило. Бо законодавець декілька разів вже нагадував, що у нас не повинно бути, перше, зв'язків з окупаційною владою. А друге, скажіть, будь ласка, як ви вважаєте, як себе відчують кримські татари, коли до окупаційної влади доходять такі запити про те, що така-то особа приїхала на територію України і отримує пенсію. Це перше питання. Чи врегульовано воно вже. Бо я декілька разів звертався з цього приводу до Мінсоц, щоб це ганебне явище було припинено.

І друге питання, яким теж я займався. Звичайно, люди потребують допомоги. Держава не забезпечує ту допомогу, яка дійсно потрібна зараз внутрішньо переміщеним особами. Бо ці гроші, копійки, які сплачуються, звичайно, не вистачають на життя.

Але є інша проблема. Навіть, коли донори надають гуманітарну допомогу таким особам, навіть це неможливо зараз оформити в якості гуманітарної допомоги, бо, наприклад, я там був на засіданні комісії і представник СБУ каже: "Ні. Ми повинні чітко знати, що це не хтось грабує державу. Тому, будь ласка, дайте нам перелік всіх, кому ви це роздали і хто тут у нас буде отримувати цю допомогу". І з більшості, коли я був там присутній, більшість осіб, які звертались за отриманням статусу гуманітарної допомоги, їм було відмовлено на підставі того, що заявник не надав персональних даних осіб, які повинні отримувати цю гуманітарну допомогу.

Також хотів нагадати, що це питання є сфери нашої діяльності, відповідно нашого комітету, омбудсмена. І мені, навіть у мене є така інформація ще неперевірена, що навіть омбудсмен декілька разів Офіс інформував, що Мінсоц не має права вимагати персональні дані осіб.

Тому видається так, що Мінсоц вимагає персональні дані осіб, особи не надають, бо вони не знають, кому і що вони надають. І гуманітарна допомога стоїть на кордоні. Тому: чи вирішена ця проблема? І якщо ні, то як ви плануєте її вирішувати?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тетяна Володимирівна, будь ласка.

МАТЮХ Т.В. По першому питанню я скажу те, що до окупаційної влади Криму ніхто не звертається. Запит пенсійної справи робиться через Пенсійний фонд Російської Федерації, це передбачено. Оскільки особа не може не отримувати пенсію. Будемо так казати.

_____ . *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей. Я думаю, що, ну, зрозуміла проблема. Зараз я хочу надати слово Валерії Володимирівна Лутковській, їй треба від'їжджати в інше... у відрядження в інше місто. Будь ласка.

ЛУТКОВСЬКА В.В. Дякую, Григорію Михайловичу.

Я дуже вдячна і я дуже вдячна за те, що ми нарешті зібрались і поговорили про це питання, тому що ви самі бачите, власне, відповіді, які отримують сьогодні народні депутати, представники громадськості на ті питання, які дуже сильно турбують і відповіді, які не влаштовують, і, які не цікаві. І, власне, от, як на мене, зараз пролунала дуже правильна, ну, точніше, скажемо так, відображаюча реальність, фраза від заступника міністра юстиції стосовно того, що кожне міністерство відповідає за кожну політику. Формально воно так і є, але так чи інакше, мені здається, що проблема, яка сьогодні існує полягає в тому, що парламент не сформулював свою власну політику і стосовно внутрішньо переміщених осіб, і стосовно громадян на непідконтрольній території. І уряд в даному випадку намагається знайти для себе певні шпаринки, які він використовує з тією чи іншою метою, я думаю, що мета, в принципі, більш-менше зрозуміла, зекономити кошти державного бюджету, яких не вистачає. Але, тим не менше, ми розуміємо, що в результаті,

то страждають люди і в результаті у зв'язку із тим, що парламент не сформулював політику, ми маємо те, що політику формує міністерство, яке намагається максимально зекономити кошти державного бюджету. І в результаті ми маємо порушення прав людини безперечно, яке, власне, буде мати наслідки не тільки в справах Європейського суду з прав людини, але і по відношенню до взагалі держави як такої.

Відповідно тут в даному випадку, я думаю, що мене підтримують зараз всі ті представники громадянського суспільства, з якими ми вже напрацювали відповідні проекти, ми пропонуємо парламенту скористатись нашими наробками і ми готові, ми це презентуємо парламенту як певні засади державної політики в частині перехідного правосуддя. Чому ми це пов'язуємо із сьогоднішніми парламентськими слуханнями? Тому що питання внутрішньо переміщених осіб це так само питання жертв конфлікту, це питання стосовно того, яким чином держава має компенсувати ті втрати внутрішньо переміщеним особам, які опинилися на підконтрольній території і, відповідно, втратили своє майно, втратили свою роботу, втратили свої зв'язки, які залишилися на непідконтрольній території. І крім того, це питання стосовно того, як має поставитися держава до тих громадян України, які проживають на непідконтрольній території.

Ми розуміємо, що конфлікт рано чи пізно закінчується в той чи інший спосіб, Україна відновить контроль над кордоном між Україною і Російською Федерацією, поверне свою компетенцію на півострові Крим, але тим не менше Україна сьогодні не показала, як ми будемо жити в майбутньому, що буде, яким чином будуть працювати державні інституції, яким чином буде працювати судова система і там і там, яким чином будуть притягнуті до відповідальності ті, хто винен в порушенні прав людини, і ті, хто, власне, спричинив смерть і катування по відношенню до людей, хто буде визначений жертвою цього конфлікту, яким чином ця жертва конфлікту отримає компенсацію за те, що вона пережила в рамках цього конфлікту і окупації Криму і Донбасу.

Я просто хотіла би підкреслити, що в разі якщо держава про це подумає сьогодні, то це буде найбільший крок для закінчення конфлікту і для закінчення окупації, яка на сьогоднішній день у нас існує. І, відповідно, мені здається, що в даному випадку завдати певну рамку має саме парламент, а далі вже уряд в межах цієї рамки має і діяти, тому що як тільки ми визначимо в цій рамці, що жертвами конфлікту є в тому числі і громадяни України, які проживають на непідконтрольній території, які не мають крові на руках, які не задіяні були до злочинів проти людяності і так далі, це, відповідно, створить рамку для Міністерства соціальної політики, яке перестане нарешті встановлювати обмеження в частині виплати пенсій для громадян України на непідконтрольній території і так далі, і так далі. Тобто така рамка, мені здається, має бути задана саме парламентом в рамках системи юстиції перехідного періоду.

І при цьому це... По-перше, це питання правової визначеності для тих, хто сьогодні проживає на непідконтрольній території і хто, власне, має чекати відновлення контролю України за кордоном, він має це чекати з розумінням, у нього буде кримінальна відповідальність, чи в нього буде амністія, чи в нього будуть якісь обмеження в правах, чи в нього взагалі не буде жодної відповідальності. Ми маємо це пояснити громадянам України. На це мають право ті жертви, які... ті жертви конфлікту, які сьогодні проживають на всій території України, чиї діти загинули в рамках цього конфлікту, це мають розуміти ті кримчани, які сьогодні чекають від України взагалі-то розуміння, що з ними буде у випадку, коли відновлюється компетенція України на території півострова Крим. Відповідно це дуже важливе питання, над яким держава мала б задуматися, в принципі, вчора, але хоча б сьогодні це теж дуже бажано.

Тому я б дуже просила народних депутатів звернути увагу на ту брошуру, яка надана сьогодні представниками громадянського суспільства – це засади державної політики щодо захисту прав людини задля подолання наслідків конфлікту, який стане рамкою для подальших розробок. Ми готові

включитися в цю роботу, ми готові проводити і конференції, і розробляти інші законопроекти, які впливають із цього документу, але спочатку нам потрібна ваша політична воля, яка має сформувавши, в тому числі, і позицію Міністерства соціальної політики, Міністерства юстиції і так далі, і так далі, які взагалі-то працюють в межах парламентсько-президентської республіки і мають виконувати рішення парламенту.

Дякую за увагу. І дуже вибачаюсь, що маю залишити, – дуже цікаво!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Валерія Володимирівна. Можете зараз йти, ми потім приймемо до уваги і прокоментуємо за бажанням, хто це...

Будь ласка, я вам ..... слово, потім – колега Королевська.

Представтеся.

ОДІНЦОВА А. Доброго дня! Одінцова Анастасія, благодійний фонд "Право на захист".

Я б хотіла прокоментувати представника Міністерства соціальної політики. Перше, все щодо того, що внутрішньо переміщені особи можуть здійснювати свої виплати в усіх банках. Це вони можуть здійснювати тільки зняття коштів. Зараз, наприклад, почалася ідентифікація внутрішньо переміщених осіб, до 28 червня вони мають з'явитися всі у відділення саме Ощадбанку.

Окрім цього, нещодавно була затверджена стратегія розвитку Ощадбанку, відповідно до якої почнеться скорочення відділень Ощадбанку. Скажіть, як взагалі буде відбуватися потім ідентифікація? В нас і так уже були випадки, коли внутрішньо переміщені особи втрачали свідомість у чергах, у величезних чергах в Ощадбанку, тим паче, що в нас в деяких, між деякими містами немає зовсім сполучення. Це просто буде нонсенс, це буде деякі внутрішньо переміщені особи не зможуть пройти ідентифікацію.

Коли нарешті 637 постанову ми змінимо, щоб саме допомогти внутрішньо переміщеним особам, а не створювати їм якісь проблеми.

Ще щодо електронних справ. Ви знаєте взагалі, що окрім того, що електронні справи, починають створювати паперові. І дуже часто, щоб між Луганською і Донецькою областю, коли переїхала внутрішньо переміщена особа, вона іноді чекає по три місяці свою пенсію, тому що паперова справа ще не приїхала. Де ж це спрощення ситуації для внутрішньо переміщених осіб?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І в мене попутне запитання. От після тієї постанови, яка... ми проводили, про яку вже багато говорилося, і комітет проводив виїзне засідання і в Донецьку, і потім... І нам там на місцях місцеві ці управління, вони, власне, говорили, що в них фізично і в Пенсійному фонді, і в іншому вони не можуть забезпечити виконання цих постанов, тому що треба залучити, перевірити, здійснити ці перевірки періодичні стільки, що фактично це: або перетворюється на фікцію, або це перетворюється на запрошення неформальне до хабара, щоб формально просто галочку поставити, що там людина проживає чи ні.

Хтось проводив оцінку взагалі в уряді або в міністерстві, скільки додатково потрібно часу і людей, персоналу для того, щоб, власне, виконати цю постанову. І скільки це коштує взагалі з точки зору оплати праці цих людей? І хоча я вже взяв слово, чи має позицію, яку має позицію Міністерство соціальної політики щодо законопроекту 6692 щодо виплат пенсій? Прошу.

(?) МАТЮХ Т.В. Що стосується законопроекту 6692, ми його опрацьовували. І ним пропонується, перше питання, виплачувати за минулий час без обмежень будь-яким строком, це питання підтримується. Також пропонується обчислювати пенсію на підставі даних реєстру застрахованих осіб та не відмовляти у призначенні пенсій з причин неможливості проведення перевірки документів.

Що стосується цього питання, то наразі ми вносимо зміну в 637 постанову, не ту, которая касається... а для підтвердження стажу у разі відсутності трудової і документів. То єсть ми вносимо такого плану, що у особи якщо є записи неможливо підтвердити, то можна показаннями свідків підтвердити, у яких є підтвердження. Так як прописано в проекті ми не можемо підтримати таку пропозицію без, ну, перевірки і зараховувати стаж.

Також є питання щодо виплати пенсій особам, які проживають на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження, то ми позбавлені можливості виплачувати на неконтрольовану територію, якщо особа буде на нашій території, то лише вот таким чином.

СУСЛОВА І.М. Можна я, будь ласка?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да, будь ласка.

СУСЛОВА І.М. В мене одне дуже маленьке питання. Невже ви самостійні, як Міністерство соціальної політики, визначили, що та територія, яку сьогодні не контролює уряд України не наша? Що ті громадяни, які там проживають також наші? Що люди, які, на жаль, не можуть дуже часто навіть підтвердити те, що вони працювали і свій трудовий стаж тільки через те, що, можливо, розбомбили той будинок, де була та трудова книжка і більше її немає або місце роботи не існує, а ті люди, які з нею працювали, вони перейшли на бік бойовиків? Обставини то можуть бути різними. Але ми, як держава, в Конституції гарантуємо і мені дуже прикро, що... У нас відбулося 2 виїзні засідання комітету за 3 роки нашої роботи в парламенті в Комітеті з питань прав людини, у нас відбулося 2 засідання і ми кожен раз бачимо одну й ту саму історію шалені черги пенсіонерів, які ледь йдуть, когось везуть на візочку, вони доходять до того КПВВ, там перетинають, технічно перетинають лінію розмежування, отримують пенсію, сплачують хабар для того, щоб

zareestruватися, отримати статус ВПО, щоб фактично отримати пенсію. Так, вони повертаються потім додому на неконтрольовану територію не тому, що вони з бойовиками або ще щось, а тому що їм йти немає куди, розумієте, в них немає фінансової можливості придбати квартиру в Києві, в Житомирі або ще в іншому населеному пункті на території, яка контролюється урядом.

Тому ми просто неодноразово зверталися до Міністерства соціальної політики нашим комітетом, ми дуже просимо вас, вийдіть, будь ласка, на ту територію, подивіться на те, що сталося після цієї постанови, насправді, ви не вирішили питання, ви звели людей в таку катастрофу, з якої вони знаходять виходи шляхом хабарів та шляхом здійснення фіктивної реєстрації. Але, на жаль, це не вирішилось питання абсолютно плюс ви маєте купу людей, які в принципі більше не підтримують державу Україна, тому що вони вважають, що держава Україна позбавила їх законного права отримувати пенсію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маленька репліка Логвинського, колеги.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Ну, я підтримую пані Суслову тільки я не розумію при чому тут Мінсоц? Так. Питання... я особисто вважаю, що питання пенсії це особисте зобов'язання держави перед особисто людиною, якщо вона працювала, то не важливо, де вона далі проживає вона повинна отримувати ці гроші, так. Між цим ми всі розуміємо, що не може бути виплат на окупованих територіях, тому що ми не маємо там контролю. Це всім зрозуміло ми не можемо відправити туди якісь там машини з грошами і хтось з контрольованої території будуть роздавати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але ми говоримо про проект закону, який...*(Шум у залі)*

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Тому все ж таки я виступив трошки як адвокат Мінсоцу, що це не питання до Мінсоцу, а це питання до Кабміну, який

повинен розглядати або до законодавчого органу, як ми ставимося до пенсій, як вони повинні виплачуватися.

_____ . У нас є...

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Я підтримую. Це перше.

По-друге, як я вже й казав, шановні друзі, треба... на жаль, я теж бачив ситуації, коли люди фактично не отримують ці пенсії навіть внутрішньо переміщені особи, коли одна особа приїжджає з картками, отримує ці гроші, вони навіть не доходять до цих людей це теж ганебне явище і ми повинні контролювати ці речі. Але є такі ситуації...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коротка репліка, вона вже більш ніж коротка.

Колега, Королевська, будь ласка.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Уважаемые коллеги, я думаю, мы все с уважением ставимся к Татьяне Владимировне, к ее большой должности, но прекрасно понимаем, что тот уровень вопросов, который мы задаем, не останется без соответствующего профессионального ответа.

Поэтому, Григорий Михайлович, я предлагаю, чтобы на уровне двух профильных комитетов: Комитета социальной политики и вашего комитета мы провели встречу вместе с Ревой, Чернышом и профильным вице-премьером, и только вот на этом уровне мы можем получить какие то разумные, может быть, либо совсем нерозумные ответы, потому что комплекс вопросов он огромный. И вопрос к парламенту, тоже правильно здесь сказала Валерия Владимировна, он есть, это 6240 и 6692. Мы нашему голове, исполняющему обязанности господину Каплину сказали, может не приходит с Погоджувальної ради, если он поставит в повестку дня законопроект 6692. Вот, что хочешь, то и делай. Комитет соцполитики не будет работать пока не будет в повестке дня стоять 6692. Если бы выт тоже в своем комитете проявили

бы солидарность и мы бы вместе двумя комитетами заявили, что есть 6240, 6692, и мы требуем рассмотрения этих законопроектов как первоочередных, ну, я уверена, мы бы смогли привлечь, как минимум, максимум внимания к этому вопросу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Але це не змагання солідарності: хто більше навіть, хто ні. Є очевидна проблема і от я знову-таки на початку говорив, що одна з цілей сьогоднішнього засідання зрозуміти, де ж блокується, хто або що...

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Ну, вот, смотрите...

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... в якому відомстві блокується це. Вот, зараз, очевидно, Тетяна Володимирівна, вона не зможе відповісти на це запитання, вона говорить як керівник експертної групи директорату розвитку соціального страхування. І, але, якщо в лоб запитаю вас, Міністерство соціальної політики підтримує розгляд законопроекту 6692?

МАТЮХ Т.В. Ну, ми підтримуємо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все. Дякую за відповідь.

МАТЮХ Т.В. ... з доопрацюванням разом...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це вже парламентські процедури.

Отже, ми з'ясували, що міністерство юстиції підтримує розгляд законопроекту 6240 щодо виборчих прав.

Міністерство соціальної політики підтримує розгляд в першому читанні, безумовно, згідно з усіма процедурами, ніхто не пропонує штамп поставити вже прийнято зараз. Підтримує цей розгляд.

Ми почули роз'яснення щодо коректного тлумачення рішення Європейського суду з прав людини, які зовсім не те тлумачення, яке... Єдине, що хочеться з'ясувати, тому що також різні тлумачення, після прийняття парламентом закону, який ніхто не знає як він, насправді, називається. Але називають його Законом про реінтеграцію. Я чув вже навіть в залі відповіді членів Кабінету Міністрів, коли були запитання про виплати пенсій. Відповідь приблизно така, оскільки ми прийняли той закон, то вся відповідальність за виплати або невиплати тепер на країні-агресорі. І тому це питання не до нас, це поділяє. А йдеться не про виплату, цей закон, 6692, не передбачає, що там ці пенсії виплачуються. Він передбачає механізм, не вирішує повністю всю проблему також, але він передбачає механізм розблокувати деякі речі, які зараз перешкоджають, роблять це легшим.

Що стосується груп, які є найбільш вразливими, там з обмеженими можливостями люди, люди, які не можуть пересуватися з огляд на вік... Ми знаємо, що є багато досвіду, Міжнародний комітет Червоного Хреста, інші пропонують відповідно свої послуги для того, щоб до цих людей досягнути. Тобто не йдеться, я не хочу, щоб тут була підміна понять, але хочу від вас почути відповідь як від Міністерства соціальної політики: чи правда, ви поділяєте цю позицію, що у зв'язку з прийняттям Закону... хто знає його назву, будь ласка, скажіть мені, але хто не знає, тоді Закон про реінтеграцію...

_____. Про особливості державної політики...

ГОЛОВУЮЧИЙ. "Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій...". Чи означає прийняття цього закону неможливість вирішення питання по виплатах пенсій, як це передбачається Законом 6692?

МАТЮХ Т.В. Якщо вас ..... така думка, то це різні закони: закон і законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Безумовно, це різні, я ж не говорю, я ж не говорю, що це одне.

МАТЮХ Т.В. Так. 6692 как раз вирішує проблему ту, яку сейчас ..... всі піднімають, публікують. Я хочу, до речі, сказати, що я з поважними народними депутатами і Людмилою Леонтіівною, і Наталією Юріівною була і на КПП, і ми були, там все це бачили, ми все розуміємо. І слухна критика йде, але і є проблеми, ми відкриті і разом працюємо з громадськими організаціями, до нас приходять. І була на нараді в Інституті майбутнього по вирішенню питання без реєстрації, всіх соціальних гарантій. Тобто ми працюємо в усіх напрямках.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Тетяна Володимирівна.

Отже, ми з'ясували іще, що на думку представника Міністерства соціальної політики, факт прийняття Закону "Про особливості державної політики із забезпечення державного...".

МАТЮХ Т.В. Не позбавляє людей соціальних гарантій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...це не суперечить і не заперечує можливість... це була особиста думка, але якщо людина приходить, а людина не просто приходить сюди, а вона приходить за приписом Прем'єр-міністра, віце-прем'єр-міністра, який на відповідь на мій лист до Прем'єр-міністра розписує це на міністрів, а потім міністри, зокрема, міністр Рева делегує представника міністерства. Тому я не розцінюю це як особиста думка, а я розцінюю, якщо ви сюди прийшли від Міністерства соціальної політики, ви представляєте думку Міністерства соціальної політики, якщо ви сюди приходите як громадянин України, то тоді це інша справа. Я вас сприймаю і мої колеги як

представника Міністерства соціальної політики і тому я пропоную тут не гратися в ці речі.

І я погоджуюся з цими колегами, як це було у випадку з Міністерством юстиції, що ми, нарешті, не знаємо, які механізми колеги застосувати, примусово приводити не може міністрів Комітет з прав людини. Але знову ж таки я вважаю, що це не просто не повага до комітету, це не повага до громадян України, яких лише за статистичними даними у нас внутрішньо переміщених осіб близько 1,5 мільйонів і в тому числі близько 3 чи більше 3 мільйонів, які живуть на території, які не проживають. Що міністр соціальної політики не приходить на слухання на Комітет з прав людини, де слухання якраз стосуються питань соціальної політики. І в цьому сенсі, коли Валерія Володимирівна говорила, що от ідеально було б, якщо б парламент прийняв би такі засади і закони тоді б Кабінет Міністрів виконував, та не було б цього, тому що, а нас це не влаштовує це так і це так. Тому що тут трошки перевернуто, є рамковий закон, який стосується прав і свобод внутрішньо переміщених осіб це те, що зробив парламент намагається вирішити, з точки зору, коли немає ініціативи від Кабінету Міністрів, ви почули, що не було таких ініціатив щодо виборчих прав, щодо пенсійних речей, депутати самі, і цей закон та інші, це фактично депутати всіх парламентських фракцій.

Більше того, Представник Президента є співавтором Закону 6692 колишня голова Комітету з питань соціальної політики всі фракції там представлені і тоді ми знову таки, шукаємо цю чорну кішку в чорній-чорній кімнаті, особливо, коли її там немає, що хтось заперечує.

Отже, я з'ясував, що ви: Міністерство соціальної політики підтримує розгляд 6692 у Верховній Раді в першому читанні і далі з усіма необхідними доопрацюваннями.

Я прошу передати, я не знаю, як ви будете звітувати про відвідання міністру соціальної політики, а міністр передасть також віце-прем'єр-міністру Павлу Розенку, який, якщо я не помиляюсь, за часи роботи в Кабінеті Міністрів не знайшов можливості відвідати зону конфлікту, як то кажуть у нас,

окремі райони Донецької і Луганської області. Було б добре, щоб профільний віце-прем'єр-міністр знайшов час, можливо, разом з комітетом поїхати туди, ми його запрошуємо, щоб відвідати і на свої очі побачити, разом із керівництвом Пенсійного фонду також, як проводяться ці перевірки згідно цієї постанови, що там відбувається, чи забезпечено це реально чи ні. Тому що коли ми говоримо про "світле майбутнє", що ми реінтегруємо, турбуємося про права людини там, а потім фактично ці люди говорять, а ми не отримуємо пенсії, навіть ті, хто зареєструвався як ВПО. Від нас вимагають перереєструватися на "Ощадбанк", а "Ощадбанк" пропонує чекати півроку, а то й більше, і вони мусять їздити. Тому що, як сказали зараз не заступник... то про що ми говоримо? Про що ми говоримо?

Знову ж таки, це емоційний такий вибух, який не стосується вас, але ось якщо ви прийшли і вас делегував міністр сюди, то, фактично, ви маєте донести це до міністра або заступника, а ми, відповідно, донесемо до всього Кабінету Міністрів.

..... у вас є питання до... ? Немає.

Дякую.

Я ще бачу от... А ви не закончили? *(Шум у залі)* Да, будь ласка, прошу.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Григорий Михайлович, все-таки поддержит ли комитет проведение совместного заседания двух комитетов именно с профильными министрами и с профильным вице-премьером? Потому что все остальное... Вот мы сейчас можем до бесконечности тратить время, но мы не получим никакого результата от этой встречи. И действительно, пакет вопросов, он слишком большой к Министерству социальной политики. Потому что министра социальной политики нет сегодня ни на профильном комитете, ни здесь, и статус детей, пострадавших от боевых действий, а у нас всего восемь детей вы дали статус за год – восемь детей! И мы бьемся уже второй месяц, Премьер-министр лично клянется, что он поменяет эту постанову...

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...оскільки у нас час, я просто пропоную включити це в Рекомендації комітетських слухань пропозицію про проведення спільного засідання з обов'язковою участю міністра соціальної політики, міністра юстиції, міністра ВПО, голови Пенсійного фонду. Я думаю, що у нас, якщо є тут чи немає представники СБУ, оскільки стосується цих перевірок і роль СБУ взагалі в діяльності інших структур там на місцях я думаю це також було б важливо і так далі.

Отже, я пропоную, відповідаючи на вашу пропозицію, включити це в проект рекомендацій комітетських слухань.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Дякую дуже це найголовніше.

І також, якщо можна, по дітях зміни й постанови щодо отримання статусу дітей постраждавших від війни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... ведеться стенограма, прошу...

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колега Дурнєва. Тетяна Дурнєва вона є представником "Громадського Холдингу чи співголова "Група впливу" називається. Якимось мене лякає ця назва – холдинг громадський. Холдинг – це бізнес, але ...

ДУРНЄВА Т. Але він громадський.

Дякую.

Лише одну ремарку щодо спрощеної процедури і призначення пенсій. Вона призвела до того, що зараз внутрішньо переміщені особи, які прописалися, зареєструвалися в нових громадах позбавлені своїх пенсій 9 місяців. Є історії неодноразові, коли по 9 місяців люди не отримують своєї

пенсії, їм раптово зупинили виплати пенсій тоді, як вони вже неї внутрішньо переміщеними особами проживають у своїх квартирах там, де вони зареєструвались, і через те, що у них немає паперової справи, їм припинено виплати пенсій, рішення суду не виконуються. Люди 9 місяців живуть без єдиного джерела доходу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це був ваш коментар. Дякую.

Я тоді хочу подякувати, ми потім повернемося, ми просто маємо рухатися я розумію, що багато запитань є. У нас... дякую вам, можете зайняти свої місце. У нас мало бути наступне міністерство Мінрегіонрозвитку будівництва та житлово-комунального господарства стосовно житлових проблем. Це ви, так. Ні? Ви так радісно усміхнулися.

_____. Він усміхнувся, бо це не він.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але у нас знову немає міністра, немає заступника міністра, але є Алла Вячеславівна, так. Алла Вячеславівна Толстова – заступник директора департаменту державних програм та розвитку житлового будівництва, начальник відділу реалізації програм житлового будівництва.

Алла Вячеславівна, до вас одне питання. І як ми розуміємо, що у вас опрацьовується багато питань: яка є потреба в житлі з боку внутрішньо переміщених осіб, чи має міністерство інформацію про обсяг і наявність, і територіальну прив'язку незавершеного будівництва, яке б могло було за певних стимулів, програм і участі донорів як внутрішніх, так і міжнародних, було б задіяно для забезпечення житлом? Чи міністерство ваше враховує таку аналітику стосовно людей, які вирішили залишатися там... скільки вже? чотири роки йдеться війна... там, де вони є зараз? Кількість людей, які планують повернутися і все ще хочуть повернутися на Донбас, де вони жили раніше, і людей, які хочуть переїхати в інші. І як це в плануванні

Мінрегіонбуду враховується? І скільки ВПО отримали житла за ці чотири роки – тимчасового житла, соціального житла?

Дякую.

ТОЛСТОВА А.В. Скажу: враховуючи, наскільки недофінансовуються наші житлові програми, сказати повністю таку аналітику неможливо. Коли в нас у минулому році тільки запрацювала програма "Доступне житло" і Мінрегіон надавав бюджетний запит тільки на "Доступне житло" на мільярд гривень, і ми отримали у серпні місяці в Законі "Про бюджет на 2017 рік" 30 мільйонів, було проведено дві міжвідомчі комісії щодо по відбору об'єктів, значить, з 30 мільйонів, які були повністю освоєні, отримали житло 91 сім'я, з яких 63 сім'ї – це внутрішньо переміщені особи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А в нас мільйон 250 тисяч сімей ВПО станом на сьогодні. 91 сім'я, з них 53?... 63... Тобто 63 з мільйона 250 тисяч отримали житло!

ТОЛСТОВА А.В. І бюджетний запит...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скільки відсотків?

ТОЛСТОВА А.В. Ні, ну, це вже, ну, це просто біда. І бюджетні запити Мінрегіон щорічно надає і надавали пропозиції...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Друге моє запитання. Чи є аналітика стосовно ситуації з недобудованим житлом, яке з різних причин чи ще з старих часів, чи з нових часів є не завершеним, ступінь його незавершеності і наскільки воно може бути? Власність, власники?

ТОЛСТОВА А.В. З чим ми стикнулись, коли ми стали опрацьовувати пропозиції забудовників, які нам надавали, вот, по програмі "Доступне житло". Є житло, були пропозиції те, що було покинуто вже грибок, вже дерева поросли. Тобто ці об'єкти не навіть ми не приймали. У нас є, ми опрацьовуємо взагалі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас на Львівській площі дерева ростуть на будинках також.

ТОЛСТОВА А.В. Тому приймались пропозиції тільки того житла з високою ступеню будівельної готовності для того, щоб люди... Якщо нам давали фундамент, який стояв...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скільки зараз от обсяг за вашими аналітичними оцінками? Який обсяг в квадратних метрах цього не добудованого житла, яке може бути теоретично використане для того, щоб частково задовольнити потреби в житлі внутрішньо переміщених осіб, які того потребують?

ТОЛСТОВА А.В. Таку аналітику ми не проводили. Я не можу вам сказати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, які є запитання?

БАБІН Б.В. Дякую.

Борис Бабін, Постійний Представник Президента в Автономній Республіці Крим. Ми за останні декілька місяців провели низку міжрегіональних нарад, це рівень облдержадміністрацій, це великий південь, центр, схід, завтра буде аналогічний захід у Львові. І, якщо взяти питання житла, звісно, зрозуміло всім бюджетні складнощі, фінансування. Але виникає

одна ключова проблема це проблема верифікації внутрішньо переміщених осіб щодо ступеню їх потреби в житлі. Ця проблема озвучується багатьма облдержадміністраціями, зокрема, тими, хто спроможний будувати. Бо є такі, що спроможні, але їх зупиняє не відсутність коштів чи не відсутність якихось інших матеріальних потреб, а саме відсутність нормативного забезпечення. Скажіть, будь ласка, міністерством видається чи самостійно, чи спільно з іншими органами влади, якась робота щодо здійснення чи методичних роз'яснень, чи наказу, чи, можливо, проекту розпорядження Кабміну щодо якихось процедур верифікації тих осіб з ГПУ, які потребують на реалізацію своїх житлових потреб.

Дякую.

ТОЛСТОВА А.В. Ну, в першу чергу, в минулому році було внесено зміни в наші порядки по доступному житлу, де категорія внутрішньо переміщених осіб була включена.

БАБІН Б.В. Але їх загалом 1,5 мільйони, в межах цієї категорії є якась у вас верифікація чи її немає? Чи для вас вони всі однакові?

ТОЛСТОВА А.В. Ну, ми не можемо, у інше... у нас програма не стосується тільки внутрішньо переміщених осіб, в ній мають приймати... можуть приймати участь як 30 на 70 всі громадяни, які потребують поліпшення житла, також і учасники АТО. Тому ми... не надається перевага.

БАБІН Б.В. Тому я вам доповідаю як людина, яка спілкувалася з регіональною владою, що вони готові це робити, якщо вони будуть мати якусь підставу для верифікації саме ВПО, яких у нас сьогодні дійсно 1,5 мільйони, як ви вірно казали, і, звісно, що ніхто їх водночас житлом не забезпечить. І зупиняє їх будівництво саме те, що немає такої верифікації, вони не зможуть

їх, як то кажуть, визначити, бо це величезні корупційні ризики і вони просто на них піти не хочуть, саме через те у нас гальмується це питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У мене попутне до цього запитання, просто вже, можливо, МінТОТ може відповісти. Я читаю майже кожного дня в засобах масової інформації, уряд Німеччини виділив ексімільйонів євро на будівництво...

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мільйонів.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мільйонів євро на будівництво житла для забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб. Уряд Японії, уряд Швейцарії, там навіть балтійські країни, маленькі з огляду на розмір бюджетів цих країн, виділяють кошти. Це є якась оцінка взагалі пропорція, от скільки виділили уряди інших країн на забезпечення житлом і скільки виділив уряд України або бюджет України на вирішення великої за один, 2 роки, 4, 5 не вирішиться. Є якась цифра, от яку б комітет міг би сказати: от іноземні уряди виділили стільки за весь час, а от бюджет України – стільки? Хто може відповісти?

ТУКА Г.Б. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, заступник міністра Тука.

ТУКА Г.Б. Буду рятувати Мінрегіон.

По-перше, на вирішення житлових потреб, підкреслюю, житлових потреб переселенців урядом України не отримано жодного долара, жодного євро.

По-друге, що стосується...

ГОЛОВУЮЧИЙ. О'кей, але уточнення тоді, щоб ми тут також... тоді ці кошти виділяються куди, місцевим адміністраціям?

ТУКА Г.Б. Ще раз кажу, вони виділяються цільовим образом під різні програми, але не на вирішення житлових потреб.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Як?

ТУКА Г.Б. Ну, наприклад, Таня... Іра чудово знає, фонд соціальних інвестицій непогано працює з коштами KfW: вони ремонтують дитячі садки, школи, але вони не займаються вирішенням житлових проблем. Жодний міжнародний транш не направлений на вирішення житлових проблем вимушених переселенців, не існує такого в природі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хвилинку, а скажемо...

_____. *(Не чути)*

ТУКА Г.Б. Ну, це не транш, це разова, контейнери прислали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є різні житлові потреби, є тимчасові проживання, оці модульні містечка, про які ми знаємо.

_____. Проблема...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Уряд Німеччини, є інші речі. Але в мене запитання, от просто інші є тлумачення. Так, це не поступає в бюджет України, це може йти по проекти, але є розуміння взагалі в Україні, скільки на вирішення цих проблем, хтось це координує? Оскільки є Міністерство з питань ВПО, то я б таки собі уявляв, що з точки зору збору інформації, узагальнення і спілкування, і визначення потреб в уряді, коли буде готуватися наступний бюджет, ця інформація мала би подаватися рано ще, на початку бюджетного процесу і враховуватися. Те ж саме це важливо в діалозі з нашими партнерами. Якщо є проблема якась, що гроші кудись не туди йдуть або не так ідуть, то і комітет хотів би це знати, тому що ми також спілкуємось.

ТУКА Г.Б. Я розумію, скажімо так, занепокоєння комітету, бо у нас у міністерства таке саме занепокоєння, з нашої точки зору, не зовсім ефективною координацією роботи наших міжнародних помічників. Я маю на увазі, міжнародні благодійні різні організації і уряди різних країн. Тому зараз, до речі, якраз в ці дні і формується єдина база даних, точніше так, ведуться переговори з представниками, бо, на жаль, не всім подобається така ініціатива. І про це я теж буду відверто казати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я хочу вас перебити. Це моя особиста думка, але спостерігаючи взагалі за от останній час спілкування з різного роду нашими міжнародними партнерами від різних представників влади, я чую – і не лише влади – що щось ви там не так координуєте, щось ви там замало нас інформуєте, ви нам дайте, а ми самі розберемося.

ТУКА Г.Б. Ні-ні! Вибачте!

ГОЛОВУЮЧИЙ. От кілька було форумів, де говорили, що... ну, власне, "не учите нас жить, помогите нам материально". І коли я от від вас – я вас поважаю як заступника міністра – чую, що є проблема в цих... в донорах, як

вони координуються, а я перед цим задав питання, а чи є... міністерство мало б збирати цю інформацію, узагальнювати в будь-якому вигляді – оціночно, недостеменно на 100 відсотків. А от розуміння того, що от є кошти, вони виділяються, вони йдуть на місцеві адміністрації, на... куди завгодно, але хтось проводить цю оцінку чи ніхто?

ТУКА Г.Б. Ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніхто.

ТУКА Г.Б. Зараз тільки цей процес – переговори з нашими партнерами, він тільки триває.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Просто от з точки зору взагалі процесу, от там Президент, Прем'єр-міністр будь-який, прізвища прибираємо, він... країна у важкій ситуації, він спілкується з партнерами і він мав би мати на руках або вона інформацію стосовно того, які є потреби. І сказав, ми провели потреби, зокрема, ми там залучили і ваші експертні і т.д., от які є потреби, от що можемо ми як держава також, але в нас є обмежені кошти, але ми можемо зробити це і це, не лише фінансово, але ..... з точки зору... от я не випадково того, що не завершено будівництво. Ми допомогли б вирішити питання власності на ці недобудовані об'єкти, на комунальну власність, або якщо там приватний інвестор, якимось чином іншим вирішити. Але те, що я зараз і мої колеги чують, що такої взагалі навіть рамки немає.

І тоді питання: а хто мав би тоді ініціювати і створити цю рамку? Ну, не може це Комітет з прав людини або парламент робити.

ТУКА Г.Б. Ну, я згоден з цим.

Щодо недобудов. По-перше, з моєї точки зору, такий реєстр має бути, в першу чергу, місцевих органів влади. А його немає. Так само як і, вибачте,

Держгеокадастру, його фактично не існує. Це ми торкаємося фундаментальної проблеми державного будівництва, яка накопичувалась протягом 25 років.

Що стосується того питання, яке...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Георгій Борисович, я... потім я вам надам слово.

Зараз просто присутні також колеги народні депутати, які приєднались, які не є членами комітету, зокрема пані Наталія Веселова, Ігор Лапін. Якщо у вас є бажання зараз висловити свою думку, розумію, що у вас також засідання комітетів, але коротко і по суті.

ВЕСЕЛОВА Н.В. Дякую за те, що запросили на таке важливе слухання. Уже 4 роки триває війна, триває збройних конфлікт, у нас є маса постраждалих від збройного конфлікту. Але, на жаль, питання і проблеми не вирішуються, мало того, скажімо так, що вони не вирішуються, ще й створюються нові проблеми. Ну, я думаю, уже до мене говорили про багато проблем і житлових, і питання пенсії, і політичні права, виборчі права внутрішньо переміщених осіб.

Але я хотіла пару слів буквально сказати про правосуддя перехідного періоду, я бачу, що тут є дуже гарна таблиця. Я разом із моїми колегами нещодавно повернулася із відрядження до Колумбії, де ми вивчали якраз приклад застосування правосуддя перехідного періоду на практиці. Насправді існує така можливість відвідувати країни, де були збройні конфлікти або тривалі збройні конфлікти і дивитись, скажемо так, вивчати практику застосування тих чи інших методів досягнення миру або покарання злочинців, або захисту прав жертв. Так от, скажемо так, у цій країні третього світу існує реєстр жертв, це те, чого немає у нас. В Колумбії зареєстровано 8,6 мільйонів жертв у єдиному реєстрі, половина із них – це внутрішньо переміщені особи. У нас зараз ми маємо таку ситуацію, що внутрішньо переміщені особи не мають не те, що статусу "жертва", а вони уражені навіть у правах громадянина України, які гарантовані їм Конституцією.

Я хотіла наголосити на те, що ми, і я як народний депутат, і громадські організації дуже довго добивалися створення центрального органу влади, який буде представляти наші інтереси як внутрішньо переміщених осіб та формувати державну політику щодо внутрішньо переміщених осіб та тимчасово окупованих територій. Щоб зрозуміти взагалі, що збирається робити держава? Чи вона збирається повертати ці території, чи збирається консервувати, якось заморожувати цей конфлікт? Щоб розуміти, що робити людям. Чи їм сподіватися на те, що вони швидко повернуться додому, на ті території, які будуть звільнені, або навпаки ці території будуть якось перебувати в якомусь перманентному стані, наразі ми цього не розуміємо.

І зокрема говорили про житлові проблеми внутрішньо переміщених осіб. 90 відсотків ВПО мають житлові проблеми і вони потребують якраз вирішення цієї проблеми. Якщо подивитись на статистику, то більша кількість внутрішньо переміщених осіб зареєстрована саме в Донецькій і Луганській області. Тому я не розумію, коли говорять про якусь корупцію. Про яку саме корупцію ви говорите? Зі сторони людей? Що вони хочуть жити не в картонній коробці, а хочуть жити в нормальній квартирі, щоб можна було десь поселити дитину, поставити їй стіл і дати можливість навчатись? Яка це корупція?

Корупція з боку державних органів влади? Ну, ми про це говоримо, що дійсно, є державні органи влади, які повинні розробляти нормативно-правові акти. До речі, при Міністерстві тимчасово окупованих територій було створено таку площадку, де громадські організації, міжнародні організації за сприяння Ради Європи розробляли масу нормативно-правових актів, законопроектів, проектів змін до постанов. І все це лежить мертвим грузом, і не подається. Деякі законопроекти просто подавались народними депутатами, тому що народні депутати входили до цих робочих груп і мали можливість взяти ці напрацьовані документи та подати. Все інше просто лежить мертвим грузом, не подається в Кабмін, не розглядається.

Тому я дякую комітету за те, що ви підняли таке важливе питання і, я сподіваюсь, що все ж таки і народні депутати, і центральні органи влади

будуть вбачати у внутрішньо переміщених особах громадян України, які потребують допомоги і які потребують захисту їх конституційних прав.

Дякую за можливість висловитись.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Наталя.

Далі – колега Ігор Лапін.

ЛАПІН І.О. Доброго дня, шановні колеги! Я дуже вдячний за можливість взяти участь в цьому засіданні. Я розумію, що є дуже багато питань, які стосуються, звичайно, внутрішньо переміщених осіб. І я дуже радий, що саме сьогодні піднімаються також і питання можливого перехідного правосуддя, за яке неодноразово говорять, при чому є дуже багато різних напрацювань з боку народних депутатів і так далі. Всі повинні зрозуміти, що ми сьогодні говоримо про тих людей, які знаходяться на нашій території, але ми повинні не забувати про те, що ми будемо робити завтра по звільненню територій і, що ми, як ми будемо жити, по яким правилам вся Україна буде жити після звільнення цих територій, зокрема, це стосується і громадян. І я не буду сьогодні говорити про кримінальну відповідальність в контексті правосуддя і в контексті, там, можливих, можливого прийняття якогось законопроекту пов'язаного з відповідальністю за колобрацію і так далі. Але, тим не менше, хотів би звернути увагу про те, що ми все рівно повинні думати і про юридичні аспекти, матеріальні аспекти, житло і ті все моменти це те, що вирішується грошима, юридичні аспекти, ми повинні вирішувати комплексно, тобто в рамках державної стратегії.

Я думаю, що було би нагальним на сьогодні зауважити на той момент, що до сьогоднішнього дня, на жаль, загальної стратегії в державі, ну, просто немає. Тобто є точкові, є напрямкові рішення певних тих чи інших питань, але загальної стратегії немає. Навіть питання, зараз дуже часто піднімають, часто-густо питання піднімаються стосовно визнання, там, когось, там, жертвами війни. А як ми будемо наказувати чи прощати? Чи прощення, чи

амністія? А в яких практиках, в європейських практиках чи в міжнародних практиках, де спрацьовували ці механізми там прощень чи амністій і так далі. Тобто ці всі питання комплексні.

Я думаю, що сьогоднішнє засідання буде початком такої загальної дискусії. Я думаю, що не вийде в нас на базі одного комітету зробити загальнодержавну концепцію. Я думаю, що тут мають працювати також представники МВС, СБУ, в тому числі міністерств і відомств. Тому що це має бути комплексна стратегія держави в контексті роботи з людьми і нашого подальшого проживання, і вже на звільнених територіях як наші громадяни будуть мати захист. Тому що, якщо держава не забезпечить захисту, то не можна тоді буде питати і щодо відповідальності.

Має бути збалансована програма держави. Я думаю, що працюючи з попередніми керівниками по захисту прав людини в Україні і я думаю, що ця робота буде продовжена на базі пані Людмили Денісової, що вона зараз обіймає цю посаду. Ще раз наголошую, нам потрібна загальна концепція. Ми вирішуємо дуже багато питань фінансових, економічних за допомогою донорів, за допомогою державного бюджету, якщо є такі можливості. І нам потрібно вирішувати комплексно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую колезі Лапіну. І короткий коментар, потім ми дамо слово пані Денісовій, потім вам стосовно того питання і інше. Ми потім вже передамо до громадських організацій. Але я хочу, от, переді мною витяг з плану дій на реалізацію стратегії. Просто як приклад, можна багато, по трьох міністерствах, які тут присутні.

Ми вже з'ясували, що до другого кварталу 2016 року Мін'юст мав розробити і подати на розгляд Кабміну законопроект стосовно забезпечення виборчих прав внутрішньо переміщених осіб. Ми почули відповідь, що ми це не зробили, тому що нас випередили більш шустрые, які переслідували свої вузькополітичні (ну, ви це не говорили, я просто так трошки додаю) інтереси народні депутати. І так непрямо поклали на них відповідальність, на цих

шустрых, переслідуючих вузькопартійні інтереси народних депутатів, що Мін'юст не розробив цей законопроект. Але факт залишається фактом. Цього не було зроблено.

Друге. Мінсоцполітики до березня 2016 року, ви, Міністерство соцполітики, мали розробити механізм забезпечення пенсійних та інших виплат мешканців територій, на яких органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження, яким скасовується необхідність реєстрації внутрішньо переміщених осіб, які проживають у населених пунктах і так далі, і так далі.

Індикатор досягнення – розроблений механізм забезпечення пенсійних та інших соціальних виплат мешканцям територій, а мешканці територій – это громадяни України, на яких органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження. Це Мінсоц мав зробити в березні 16 року, Мінсоц не зробив, було...

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Було розроблено законопроект, було розроблено законопроект, да, який от вже скільки, з липня минулого року, а з жовтня минулого року готовий до розгляду і він не розглядається. Ми з'ясували, що це не ваше міністерство – міністерство, яке блокує, але це також те, що мав зробити Мінсоц, але не зробив. І Мінрегіон... це не ви, ви – Мінрегіонбуд. Але ви як Мінрегіонбуд мали також розробити механізм компенсації за утворення робочої групи для розробки порядку надання компенсації за майно, що було пошкоджено в результаті проведення антитерористичної операції. Індикатор досягнення утворення робочої групи – перший квартал 2016 року. Я так розумію, що робоча група, як мінімум, була утворена?

_____. Була, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Була. І от що ця робоча група, яка мала розробити цей механізм, зробила? Для порядку надання компенсації за майно, що було пошкоджено...?

..... ми зробили, ми зареєстрували законопроект...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А це ми зробили? Це, знову ж таки, тобто я хочу звернути увагу, що це є... це є модель, pattern – англійською мовою, коли ми бачимо, що певні повноваження і очікування на виконання стратегії, затвердженої указом Президента, покладається на Кабінет Міністрів, а план розробляє і зведення – за Міністерством юстиції. Потім ці очікування, як бачимо на прикладі трьох міністерств: Мін'юст, соціальної політики, Мінрегіонбуд – вони не справдовуються, тоді депутати або наперед, або в результаті того, що не було зроблено, розроблюють свої законопроекти, через свої вже механізми, але в даному випадку ми маємо якось цю систему змінити. Тому що ми фактично будемо завжди наздоганяти поїзд, який вже пішов і пішов не в ту сторону, в яку ми його наздоганяємо – ситуація. Це як приклад, я просто взяв кілька, три лише речення deliverables конкретних, які мали бути зроблені.

І це, знову таки, не ваша вина, тому що у вас є свій, ну, шматок роботи, за що ви відповідаєте і так далі. Але я говорю про якість державного управління, про, власне, те, що всі ці шестеренки і так далі, вони не стикаються одна з одною. І ми скатуємося на або звинувачення зовнішніх там донорів або координацію, відсутність з ними, або на происки промосковских, прокремлевских сил, які заважають всім патріотам в Україні забезпечити права громадян України. Мене це турбує, я обурений тим, що знову ж таки підкреслюю, ми не можемо отримати прямої відповіді від міністрів, які були запрошені на сьогодні. Я просто ще раз і ще раз це констатую. Тим більше, що до речі, не ставиться абсолютно такий мінімалістський проект, який би спонукав уряд розробити цей механізм, якому вже три роки, цей законопроект

лежить, я забув уже його номер, щодо забезпечення виробки цього механізму компенсації...

_____ . 6472.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 6472, це я пам'ятаю, навіть у 15 році, якщо я не помиляюсь, його зареєстрували, знову ж таки не йде. Прошу зрозуміти це, я підкреслюю, підтримую, що ми маємо об'єднати зусилля з іншими комітетами і соціальної політики, можливо, якщо потрібно, і з правових: питань правової політики, інших для того, щоб якимось чином просувати це, якщо воно не просувається.

І знову ж таки підкреслюю, не треба покладати це на Верховну Раду. Верховна Рада представляє різні політичні сили: є опозиційні, які також мають різні позиції, є більшості. Знов підкреслюю, логіка функціонування парламентської держави, навіть парламентсько-президентської полягає в тому, що формується уряд, який здійснює політику – політику, яку от ті, хто має більшість, або якщо це поділяється всім парламентом і так далі. Але це зобов'язання міністерства відповідного таку політику запропонувати, це зобов'язання Кабінету Міністрів узгодити всі протиріччя, які є. Роль Міністерства юстиції зрозуміла також. І ми бачимо, що так це не функціонує, ми бачимо, що це фактично розірвано на шматки, що створює ситуацію уникнення відповідальності. Тому що фактично ніхто ні за що не відповідає: ми зробили, але інші не погодили, ми могли зробити, але депутати нас випередили, депутати щось не то зробили, ми з цим підтримуємо, а це не підтримуємо. І ми, як риба об лід б'ємося, щоб цей 6692 або 6240, які давно вже зареєстровані, вони мають підтримку, експертну підтримку, можна різну думку про них мати, але обговорювати в парламенті, оскільки це не просто законопроекти, це законопроекти, спрямовані на вирішення реальних проблем, не передвиборчих, не якихось інших, а реальних проблем. І коли ми говоримо про перехідне правосуддя, як можна перехідне правосуддя

здійснювати, коли... і що будуть люди думати, які на території, які уряд контролює, але які не можуть проголосувати навіть в своїх громадах, де вони там проживають? І про яке перехідне правосуддя, коли в людей, які живуть на тій території, вже зараз звинувачують за те, що вони – там колаборанти співпрацюють з агресорами і фактично їм краще і не очікувати нічого в майбутньому і держава цього не робить.

От зрозумійте це, тому що інакше це, ну, воно, знову можемо збирати ці слухання, але воно не до чого... От Ноель Калхун, яка сидить і мовчить, вона емоційно переживає більше, ніж я. Тому що ми стільки вже разів зустрічалися і багато про це говорили, є різні механізми пере..., але в неї більше терпіння, в неї більше досвід роботи в міжнародних організаціях, тому вона більше тут оптиміст ніж я, але ми побачимо.

Я хочу зараз надати слово пані Денісовій і, як вже зазначалося, комітет має таку добру традицію співпраці. Будь ласка.

ДАНІСОВА Л.Л. Дякую.

Шановний пане голову, шановні народні депутати, присутні, колеги, я дуже вдячна за запрошення і буду ходити, безумовно, на ваш комітет, тому що ми тут разом і одні, да, на одній ланці для того, щоб захищати людей і, в тому числі цих всіх громадян України. Знаєте, от зараз тут я чую, от хай мені, ну, просто не скаржаться на мене колега заступник міністра юстиції...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вона із Донецька, до речі, якщо...

ДЕНІСОВА Л.Л. Знаєте... Да, ну, ви знаєте, якимось, ну, я з Криму, я теж – ВПО і ви знаєте, якимось вийшло так, що ви, коли проходились по питаннях, які виконані, які не виконані, ви щось так, знаєте, с плеча сказали про те, ну, по пенсіям ми не виконали і пішли далі. Ну, це не може так бути. Розумієте?

Пенсії... знаєте, скільки пенсіонерів було до військового конфлікту в Донецькій, Луганській областях? Скільки зараз залишилось там і скільки

перетинає лінію зіткнення щомісяця? Щомісяця мільйон людей перетинає лінію зіткнення. Я 11 квітня черговий раз була на востоке і була на КПВВ в Станиці Луганській, це 10 тисяч людей стоїть в черзі, 10 тисяч людей. Всі, навіщо вони там стоять? Вони всі встоять за пенсією, вони кожен 59 діб стоять в черзі для того, щоб засвідчити, що вони вже є, і що є. Потім вони відстоять, потім бігуть до цих банкоматів, дякуючи в тому числі народним депутатам, комітету цьому, Комітету з питань соціальної політики, коли я там... ми теж чотири рази розглядали, але нічого не відбулося, да. Тільки гарно отут сказали громадські діячі, що так, можна цією карткою тільки зняти кошти, але не всі. Дякуючи народним депутатам, збільшили пенсії шахтарям, вона стала десять, а можна зняти три. Скільки разів можна обернутися, тому що черга до цього банкомату? А потім у банкоматі закінчуються кошти, і вони повертаються туди, додому. І ми їх, ким ми їх вважаємо, громадянами України або нерезидентами? Як, наприклад, я, коли я кожного разу заповнюю цю декларацію, не можу заповнити, що я – громадянка України. Ми ким їх вважаємо?

Ви знаєте, сьогодні повернулись монітори мої з Луганської області. Да, вони там, знаєте, так просунуться, побачили і скинули мені ці фотокартки, що роблять зараз там. Там воюють за серця наших українців, тому що ми тут за ними не воюємо, тому що всі ці черги, вони якраз говорять про те, що ми проти них. Вони, так, вони стоять, і вони говорять: "Ладно, ми тут постоїмо, ми там будемо звертатися. Ми... тільки ще раз ідентифікацію не робить. А як вона зараз проводиться? Люди стоять у величезних чергах в "Ощадбанк". Зараз так, це правильно! Це скорочення пунктів, куди можна звернутися за ідентифікацією. Що ми робимо?

Тобто пенсії... 6692 – нікого не влаштовує? Напишіть самі. Я думаю, що народні депутати приймуть будь-яке рішення, щоб тільки покращити життя вже сьогодні, як говорять, цих внутрішньо переміщених осіб, цих наших громадян, які самі такі ж самі.

Щодо електронних справ, щодо паперових справ... Ну, зараз, якщо людина тут зареєструвалася, вона отримала житло, вона не просила ні вас, ні вас – нікого! Ні нас. Вона взагалі не може отримати пенсію, тому що йдїть, знову отримайте цей ВПО, штамп, і на все життя ви будете ВПО! Та ні! Що значить "на все життя"? Це такі ж громадяни України.

І тому 6692, я знову звернулась, уже в цьому статусі... Григорій Михайлович, я вже не знаю, що робити!

ГОЛОВУЮЧИЙ. В мене є пропозиція, Людмила Леонтїївна.

ДЕНІСОВА Л.Л. Може дійсно блокувати?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю... Та ні, блокувати... *(Шум у залі)*
З'ясувалося, що ніхто не блокує, всі "за". Але він не .....

У мене буде пропозиція, просто забїгаючи наперед, щоб за підсумками цих комітетських слухань, де ми викладемо позиції міністерств, які представлені, де ми з'ясували, що підтримується це Мін'юстом, підтримується Мінсоцем, я так розумію...

ДЕНІСОВА Л.Л. Всїма!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніхто не сказав, що не підтримує.

Чи є такі, хто не підтримують про розгляд законопроекту 6692? Прийняття його чи неприйняття? Не підтримують його розгляд у парламенті. Таких не бачу.

То я звернуся як голова комітету, я попрошу вас як Уповноваженого Верховної Ради ...

ДЕНІСОВА Л.Л. Обов'язково!

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... звернутися до Голови Верховної Ради як Уповноваженого Верховної Ради, що ви підтримуєте вже як... з цієї посади, раніше як голова комітету і співавтор, і для того, щоб я принагідно колегам, які представляють фракції відповідні, щоб на рівні фракцій також, якщо потрібно, було таке звернення, тому що, нагадаю, під цим законопроектом стоять підписи представника Президента України у Верховній Раді пані Луценко.

Якщо всі підтримують, то чого воно ж не розглядається. Тобто ми частково вже вирішили це питання.

ДЕНІСОВА Л.Л. Дякую.

Можна продовжувати, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, прошу.

ДЕНІСОВА Л.Л. І ще я хочу, щоб все ж таки в рішенні комітету було записано, що скасувати 365-у Постанову. Завтра буде розглядатися у Верховному Суді України ця зіркова справа. Розумієте? Вже це більш нема куди звертатися для того, щоб зафіксувати дискримінаційний акт Кабінету Міністрів України. І тому потрібно, щоб він був скасований.

637-у обов'язково треба змінити, підстави до перевірок, до електронних справ. Щоб людина могла отримати свою зароблену страхову виплату. І це ж ви знаєте, що є рішення ЄСПЧ, де визнається пенсія майном. І тому треба ставитись як до майна.

Потім, ну, я не знаю, тут є СБУ, чи не має СБУ. Я думаю, що треба до них звернутися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Десь присутні.

ДЕНІСОВА Л.Л. Да. Щоб кожного місяця, кожного місяця до 100 тисяч справ зупиняється для того, щоб люди не могли отримати свої пенсії! Це теж треба, ну, якось з'ясувати. Зрозуміти, чому?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це я правильно вас зрозумів, що продовжується, з того, що ви сказали, практика, коли спускаються так звані, їх називають в народі списки СБУ, які доводяться в різній формі, в електронній на дисках або на флешках, або, я не знаю, чи є приклади друкованих, коли надається статистика щодо перетину, відсутності і так далі? І потім це є підставою для місцевих органів Пенсійного фонду і Мінсоцу, воно так елегантно написано: "Призупинити".

ДЕНІСОВА Л.Л. Так, призупинити. А коли почати нікому не відомо. І тому люди і стоять в цій черзі, ну, за 59 діб хоч раз перетнути цей кордон, тому що він – кордон на сьогоднішній день. Тому що черги такі великі, що просто нема, ну, зрозуміти чому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А у мене попутно до вас питання. От, в зв'язку з тим, що зараз у нас паралельно два режими діють: антитерористичної операції і чогось нового. І це старе скоро нібито має завершитися, щось нове запрацювати. Яким чином це вплине взагалі це нове на оці речі стосовно, наприклад, чи буде продовжуватися практика і чи буде вона відповідати цьому новому закону щодо Служби безпеки України, яка допомагає, так я розумію, Пенсійному фонду і Мінсоціальної політики?

ДЕНІСОВА Л.Л. Ми, ми спитали... вибачте, Григорій Михайлович, я поки об'єднаний штаб України – ОШУ, нового керівника...

ГОЛОВУЮЧИЙ. ОШУ називається?

ДЕНІСОВА Л.Л. ОШУ, да, і тому зараз ми ще не отримали відповіді, тому що це на минулому тижні тільки відбулося. Ми запит зробили після моєї поїздки. Як тільки я його отримую – я повідомлю вас обов'язково, яка зміна чекає, на яку зміну чекає народ.

Потім, що стосується ще одного питання, яке було в цій Національній стратегії – заручники. Ну, я думаю, що ці... вот я вчора зустрічалася разом з Іриною Геращенко...

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас мала бути Ірина Геращенко, але оскільки в мінську сьогодні черговий цей раунд, вона там.

ДЕНІСОВА Л.Л. Да, ми вчора зустрічалися з Іриною Геращенко з родинами заручників і цих, хто, чиє место зараз невідомо, скажімо так. І вони просять долучитися їм до вас, і я теж прошу долучити наш секретаріат офісу, секретаріат Уповноваженого для того, щоб напрацювати законопроект, який буде влаштовувати всіх. Тому що на сьогоднішній день є, ну, такі суперечки з цим законом, що потім він опять не буде... не взлетит...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це той, який...

ДЕНІСОВА Л.Л. Який, да, зараз...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Останній перевнесений.

ДЕНІСОВА Л.Л. ...об'єднав, да, три, але...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Там, я знаю, були процедурні проблеми і не всі депутати, прізвища яких були вказані, знали, що це...

ДЕНІСОВА Л.Л. Але зараз, так, багато народних депутатів, які там нібито підписалися, вони проти цього законопроекту і потребує він доопрацювання.

Тому я дуже прошу, щоб ми, ну, разом все ж таки завершили це питання по 6692, ну, тому що люди просто чекають цього.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, ну, і попутно...

ДЕНІСОВА Л.Л. Те, що від нас залежить, то я...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Попутно я хочу згадати, що є, готується до другого читання закон про... законопроект про зниклих без вісті.

ДЕНІСОВА Л.Л. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Там є співпраця з Міжнародним комітетом Червоного Хреста, також складний закон, оскільки є різні позиції різних силових відомств щодо цього закону.

ДЕНІСОВА Л.Л. Ми підключаємося.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В нас, перш ніж передати слово для репліки, стосовно заручників ви хотіли?

ФОМІЧОВ В. Да, я бувший заложник.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, як колишній заручник ви представтесь, будь ласка, і висловіть свою...

ФОМІЧОВ В. Доброго дня. Мене зовуть Володимир Фомічов, я сам родом з Макіївки. Я тільки недавно був звільнений з полону, а також являвся активістом NGO Centre UA. Я буду казати на українській мові, якщо буду переходити на російську мову, вибачте мене, будь ласка, я просто з Макіївки, у мене просто рідна російська.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я с Донецка тоже родом, можете на русском говорить...

ФОМІЧОВ В. Ні... Да, я громадянин України, тому буду на українській. У мене перше питання, звичайно, є до Мінсоцполітики та до Міністерства тимчасово окупованих територій. Коли ми приїхали, нам уряд пообіцяв сто тисяч гривень кожному заручнику. У мене яка позиція, у мене особисто позиція: якщо ви не можете їх виплатити, ви можете їх не виплачувати, але скажіть, будь ласка, що ми не можемо. Але питання в тому, що хто відповідає за виплату цих коштів. До кого віддавати документи: до Мінсоцполітики, до МінТОТу? Які документи потрібно віддати і що потрібно робити? І питання до МінТОТу, є зв'язок з колишніми заручниками, реально його немає. В чому є проблеми найняти якусь людину, яка буде отримувати тисяч шістнадцять гривень в місяць, яка створить Google Doc або файл Excel, в якому будуть дані про заручники контактні? Вона просто буде когось обдзвонювати та дізнаватися, що, як у кого справи, да. Бо це таке важливе, до речі питання. Це питання до міністерств.

Щоб я не переривався, в мене пропозиція до народних депутатів з приводу закону по заручниках, бо зрозумійте, що, звичайно, можна взяти декілька законопроектів і зробити якусь пластилінову іграшку, але це не питання законотворчості. Бо реально ми зараз стикаємося з тим, що багато питань, які є по заручниках, вони не реалізуються. Наприклад, у мене є мій побратим, да, Ігор Кононенко, який сидів зі мною в полоні, і я також сидів в полоні, ми були до цього фізичними особами-підприємцями. І у нас з ним

виникла проблема, що у нас є заборгованості по пені, штрафним внескам ЄСВ. Можна якось ці питання врахувати в тому законі, щоби були якісь канікули, да, поки ти знаходишся в заручниках або ще щось, щоб потім вже, да, щоб...? Ми б сплатили ці внески, але просто ми не можемо сплатити ці внески, тому що ми не могли, ми були в полоні. Реально це велика проблема, бо там у когось вже починається відчуження майна або ще щось. І це трохи несправедливо, звичайно.

Друге питання – по реалізації медичної допомоги заручникам. Це дуже важливо. Тому що, наприклад, питання психологічних проблем, кожна людина буде стикатися з ними трохи пізніше після звільнення. Коли тебе звільнять, у тебе спочатку там 2 місяці період ейфорії, ти взагалі не думаєш про якісь психологічні проблеми. Але десь через півроку ці медичні, психологічні проблеми з'являються, проявляються медичні пошкодження, які були. І потрібно, мабуть, в законі прописати це так, щоб це питання надовго даліше, бо це було тільки на 2 місяці.

І звичайно, питання у мене, я просто зараз даю покази у військовій прокуратурі, у військовій прокуратурі є теж великі питання до цього закону, що таке вони повинні розказати, права та інше заручникам, коли вони не мають доступу до них одразу. Бо коли ми приїхали з полону, це була якась дивна річ і ми хотіли дати реально покази СБУ та військовій прокуратурі, поки ми все пам'ятаємо, а ми спілкувались з якимись там волонтерами, Надія Савченко до нас приїжджала, там щось піарилась, казала. Ми чомусь повинні були з нею чомусь розмовляти, а не розмовляти з військовою прокуратурою та давати покази.

І зараз я реально, сьогодні оце, зразу після вас йду до військової прокуратури давати покази, я згадував вчора ці всі позивні та цих людей, які там нас утримували. Але я вже починаю їх забувати. І кожна людина почне їх забувати. Чи не можна одразу спробувати давати ці покази, щоб все було нормально? Все.

Я вам дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нагадайте ваше ім'я.

ФОМІЧОВ В. Володимир Фомічов.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Фомічов, так. Дякую.

Запитання? Будь ласка.

ТУКА Г.Б. Що стосується першого питання, це разові виплати. Ситуація виглядала наступним чином, якщо ви пригадаєте всі. Після феєричного звільнення людей з полону, що було несподівано для мене, була заява міністра соціальної політики, який повідомив, що від імені уряду, я так розумію, що кожній людині буде надана матеріальна допомога у вигляді 100 тисяч. Коли в Міністерстві соціальної політики почали шукати механізм виплати, здійснення виплати цих коштів, кошти є, але треба розуміти, що на відміну від NGO державні установи діють виключно в межах своїх повноважень. Виявилось, що жоден з тих механізмів, алгоритмів дій в рамках чинного законодавства, який бачився спочатку Міністерства соціальної політики, він не дає змоги здійснити ці виплати. Тоді звернулись до нашого міністерства, виходячи з того, що у нас на той час була вже затверджена програма підтримки політичних в'язнів. Ми з радістю відгукнулись, ми готові здійснювати ці повноваження, але ми... це відбувалось 14 березня.

За порядком затвердженим виплати мають початись після того, як Служба безпеки надасть перелік тих людей, які, по-перше, звільнені, а, по-друге, пройшли певну перевірку. Ні для кого не є...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цей порядок, він у відкритому доступі?

ТУКА Г.Б. Так, звісна річ.

Ні для кого не є таємницею, що серед звільнених людей є люди, до яких є низка запитань у правоохоронних органів. Для того, щоб цих людей, які підозрюються у вчиненні злочинів в тому числі проти держави Україна Служба безпеки має здійснити цю перевірку. Ну, виходячи з того, що, з незрозумілих поки що для мене причин, ми отримали врешті-решт перелік через Міністерство соціальної політики всіх звільнених, а не перевірені особи. І хоч це не передбачено регламентом, я миттєво написав запит до Служби безпеки для того, щоб вони надали нам перелік людей, яким можна здійснювати виплати: 3 особи, 20 осіб – кого ви перевірили, а не всіх гамузом. Ну, поки що відповіді немає і, я думаю, що на протязі тижня-двох відповідь буде.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас є представник Служби безпеки України. Будь ласка, до мікрофона, ви представтесь, тому що в мене в списку немає, тут знову я пропустив десь. Тоді, вибачте. Будь ласка.

ГАПШЕНКО М.Г. Добрий день, головуючий! Шановні присутні! Гапшєнко Максим Григорович. Максим Григорович, представник Служби безпеки України, співробітник об'єднаного центру звільнення заручників.

По питанню 100 тисяч соціальної і одноразової виплати. Хронологія подій була наступна...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вас переб'ю. Виключте, хто не говорить, виключте, тому що тоді буде краще чути. Да, поруч.

ГАПШЕНКО М.Г. Хронологія подій наступна. Було прийнято рішення Рєви: виплати соціальної допомоги 100 тисяч. Перед підготовкою порядку, який регламентує ці виплати, були неодноразові домовленості, переговори, службові наради зі співробітниками соціальної політики, яким було пояснено, що Служба безпеки діє в рамках, в межах своєї компетенції, в межах Закону

"Про Службу безпеку України" і вона не може здійснювати ніяких спецперевірок щодо осіб, яких було звільнено. Тому було запропоновано перед підготовкою цього порядку пропонувати здійснення якихось там перевірок цих осіб через відповідні органи прокуратури, на які покладено обов'язок здійснення, дотримання закону України в будь-якій сфері. Після того, як порядок був прийнятий, чомусь було прописано, що спецперевірку якусь повинні робити представники Служби безпеки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Було прописано ким?

ГАПШЕНКО М.Г. Міністерством соцполітики.

Після того в кінці, 4 лютого, на Службу безпеки прийшов запит щодо надання списків осіб, які були звільнені в кінці 17-го року 27 грудня та на початку серпня ще там особи... січня, так. Через декілька днів цей перелік вичерпний був переданий Міністерству соціальної політики. До цієї постанови, 38, наскільки я пам'ятаю, після того було внесення зміни і передання повноваження до іншого міністерства.

Чомусь міністерства між собою не можуть домовитися та передати ці списки з одного міністерства до іншого, до Служби безпеки офіційно там... з трибуни Верховної Ради на "годині Уряду" навіть Гройсман – да? – звинуватив Службу безпеки України з приводу того, що не були надані ніякі списки. Вони були надані відразу, як був офіційний запит – точка! Це було на офіційному сайті Служби безпеки навіть...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто на запит, який надав заступник міністра, ви, фактично, відповіли, що...

ГАПШЕНКО М.Г. На запит Міністерства соцполітики зразу була надана відповідь. Після "години Уряду", по-моєму, 4 квітня, на якій було звинувачено Службу безпеки України про те, що вона... не надали цей перелік осіб, був

протест. Офіційно він був опублікований на сайті Служби безпеки України. Від міністерства МінТОТ на Службу безпеки таки прийшов запит через пару... точно не пам'ятаю дату, була надана відповідь з тим же переліком осіб, яких було звільнено 27 грудня 2017 року та на початку 2018 року. Ніяких питань до Служби безпеки з приводу того, що вона не надає списки осіб, не повинно бути. Це не є правдою, не відповідає дійсності, як завгодно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Максим Григорович.

Стосовно цього питання – да? І прошу бути стислими.

Будь ласка, Олександра Дворецька.

ДВОРЕЦЬКА О. Олександра Дворецька, Благодійний фонд "Восток SOS". Дійсно було прийнято, просто я хочу сказати, що це прийнято рішення Міністерством соціальної політики, Кабінетом Міністрів була затверджена Постанова 38 від 31 січня 2018 року щодо виплат, і проблема була в тому, що там було зазначено, що Міністерство соціальної політики за рахунок резервного фонду бюджету буде виплачувати такі кошти. Однак потім ми дізнавалися про цю ситуацію і було запропоновано, що це не є витрати з резервного фонду, оскільки це можна було передбачити і було запропоновано зміни до постанови, щоб зробити це за рахунок бюджету, який вже узгоджено до Міністерства тимчасово окупованих територій, 14 березня такі зміни були внесені. Але що передбачає постанова? Постанова передбачає, що особа може звернутися упродовж 6 місяців з моменту звільнення. Тобто ми повинні розуміти, що цей термін спливає дуже скоро, але жодної перевірки ця постанова не передбачає від Служби безпеки. Тобто вона просто постанова каже, що списки, які... особи, які мають право претендувати на одноразову допомогу повинні бути передані від Служби безпеки до профільного міністерства, спочатку це було Мінсоцполітики, зараз Міністерство тимчасово окупованих територій, просто тому що це міністерство повинно знати, яким особам можна було б виплачувати. Станом на сьогодні просто люди, які

звертаються до управлінь праці та соціального захисту, їм відмовляють через те, що заяви їх не приймають. Ну, але треба розуміти, що менше ніж 2 місяці залишилося терміну, коли ці особи мають можливість подати. Але просто хотіла сказати, що...

ГОЛОВУЮЧИЙ. У червні спливає це.

ДВОРЕЦЬКА О. Так.

Я хотіла сказати, що просто є декілька з цим проблем, тому що ці особи, вони потребують, щоб потім ця інформація була ще донесена до них і щоб вони встигли це зробити, тому що зараз вони вже декілька з цих людей отримали відмови і тому комунікація повинна відбуватися, ну, якимось... на офіційному рівні. Тому що зараз ніякої інформації: коли ця дата чи при внесенні змін не було продовжено термін дії цієї постанови. І ці зауваження були запропоновані в Рекомендаціях від громадських організацій до результатів цих комітетських слухань.

Але я просто хотіла зазначити, раз ми вже говоримо про цю постанову, в нас немає іншого часу і, напевно, не буде вже виступу, це ще 2 питання – це медична допомога, психологічна та житло, яке надається особам, що звільнені в рамках цих двох одночасних відпускань з числа внутрішньо переміщених осіб. Оскільки такі зобов'язання були покладені на обласні адміністрації, військово-цивільні адміністрації та КМДА, однак ми робили від організацій запити на такі адміністрації. Вони казали, що така категорія осіб як особи, які звільнилися з полону, вона в принципі не передбачена діючим законодавством, затверджена ще за радянські часи. І вони кажуть, що вони не мають можливості їх поставити першочергово на поліпшення житлових умов і так далі. Тобто є деяка неузгодженість.

Тому знову ж таки звертаюсь до представників Кабінету Міністрів для того, щоб такі постанови були не тільки популістичними, коли всі можуть відзвітуватися, що вони дуже стараються для людей, що звільнилися з полону,

але й вони реально були діючі. Тому механізми теж повинні бути створені. Те саме, як і покласти на обласну адміністрацію питання медичної та психологічної допомоги доволі важко, тому що вони не мають таких можливостей. Ну, тобто повинні бути суб'єкти визначені більш реально.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ольга Скрипник, "Кримська правозахисна група".

СКРИПНИК О.С. Дякую.

Так, ми опікуємось також проблемами людей, які незаконно позбавлені волі на території Криму або на території РФ. Тому, продовжуючи проблемні і дуже болючі питання, які підняв якраз пан Володимир, хочу ще додати. Це питання бюджету, який є у нас на 2018 рік. Якраз саме на Міністерство окупованих територій зараз закладено 96 мільйонів 714 тисяч гривень, які якраз саме на підтримку людей, які були незаконно позбавлені волі внаслідок дій незаконних формувань так званих "ДНР" і "ЛНР". Також люди, які позбавлені незаконно волі з політичних мотивів в Криму або утримуються на території РФ.

І скажу так, що наприкінці 17-го року це була велика надія для нас всіх – родичів та правозахисників, і громадських організацій, які опікуються, що нарешті є ці кошти, не багато, але все ж таки це кошти, які можуть допомогти родинам, які зараз щоденно, щоденно шукають великі кошти на адвокатів, на те, щоб передати передачі, посилки і все інше. Так ось, 4 місяці бюджетного року пройшло. І досі доступу до цих коштів немає. Наскільки мені відомо, кошти поступили, да, до міністерства. Але нема положення.

Згідно відповіді Міністерства окупованих територій, порядок витрачання цих коштів – 96 мільйонів – 2 лютого був відправлений до уряду. Уряд не знайшов поки що часу. Останнє, що ми знаємо, що Міністерство фінансів знову його повернуло на доопрацювання. Тому виходить якраз на

запитання, яке піднімає Володимир. Сьогодні у нас просто нема порядку. У нас навіть є гроші, але нема порядку.

І вибачте, вже скоро минає півроку, і ми знаємо, що буде, якщо кошти будуть не витрачені.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це немає в нашому проєкті рекомендацій цього?

СКРИПНИК О.С. Це є вже, які ми передавали до цього комітету, так, ми включили. Тому це питання і до уряду, але також питання до нашого парламенту.

В чому ще буде далі проблема? Оскільки окрім цього порядку, якого так і немає, і уряд не може його затвердити, зараз нам стало відомо, що взагалі от політику, взагалі порядок цей буде формувати скоріше за все віце-прем'єр Павло Розенко і буде відповідати за це питання. І тому якраз у нас рекомендація, що дуже важливо, враховуючи весь попередній досвід, який ми маємо і з міністерствами, і також нашими депутатами, залучити зараз до розробки цього порядку якраз правозахисників родичів, є декілька об'єднань родичів, які дійсно розуміються на цих темах. Тому що, наприклад, є моменти, які треба передбачити обов'язково в цих коштах.

Наприклад, я можу сказати по Криму. На сьогоднішній день жодна постанова, жодний нормативний акт, який є в Україні, не враховує проблем по суті кримських політв'язнів, як ми їх називаємо. Чому? Сьогодні, на щастя, є постанова, зміни до постанови 27 грудня, вони були внесені... це діяльність консульських установ нашого МЗС на території Росії. І зараз хоча б люди, які утримуються в Росії, мають можливість отримати кошти державні на оплату адвокатів. Але це не стосується Криму. Тому якраз оці кошти, які є, вони можуть вирішити, наприклад, хоча б частково це питання правової допомоги. Ви розумієте, які це великі кошти.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. У мене практичне запитання...

СКРИПНИК О.С. І останнє, ще важливий момент.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Просто я хочу вже трошки пришвидшувати.

Зараз як бути в конкретній ситуації. Наскільки я зрозумів, ця Постанова 38, вона не передбачає оцю перевірку СБУ і так далі. Чи існує якась може секретна постанова, процедура, яка передбачає ці...? Тобто чому от людина не отримала ці кошти, які мала...

_____. Про наявність секретної постанови мені нічого не відомо.

Щодо елементарної логіки і моралі, я, наприклад, не дозволю як державний службовець, як громадянин отримати 100 тисяч людині, яка обґрунтовано – підкреслюю – обґрунтовано підозрюється в державній зраді, фінансуванні тероризму, самовільному залишенні військової частини, перехід на сторону ворога. Таким людям – ви мене можете звільняти – але я їм ці кошти не дам.

_____. Вибачте, вибачте, в мене питання тоді інше. Я вчора спілкувався з військовим прокурором, він каже, коли приїхали люди з полону було декілька людей, яких він повинен був притягувати до відповідальності. Чому одразу не було вирішене це питання?

_____. *(Не чути)*. На жаль, це не до мене.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окей.

СКРИПНИК О.С. І можна...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже...

СКРИПНИК О.С. Да, я дуже коротко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... дуже, дуже коротко, будь ласка, Ольга...

_____ . Дозвольте?

СКРИПНИК О.С. Так, так...

ГОЛОВУЮЧИЙ. .... далі буде.

СКРИПНИК О.С. Якраз ця дискусія показує дуже ґрунтовний взагалі, скажемо так, загальноукраїнське питання, яке не вирішене на рівні законодавства. У нас відсутня комплексне законодавство сьогодні з питань якраз тих людей, які незаконно позбавлені волі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, хто мав би розробляти? Хто от?

СКРИПНИК О.С. Є вже такі спроби. Законопроект 6700 якраз брав участь міністерство... брали участь представники міністерства окупованих територій і якраз 15 березня його відправили на доопрацювання. Є декілька спроб, все це закінчилось законопроектом 8205 навіть самі депутати, які ставили підпис погодили, що це, на жаль, не вирішить питань, більш того, створить нові, тому що пропонується, щоб якраз СБУ надавали посвідки, хто такі політв'язні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є такі, які не ставили підпис також, але там прізвища були...

СКРИПНИК О.С. Так. Чудово, що вони є. І ми якраз, користуючись цією можливістю і дякуємо, та, і голові комітету, і всім, хто причетний до цих слухань приєднатися до розробки нового тексту, бо дійсно це вже термінове питання, бо ви бачите скільки дискусій, хто заручники? Хто полонений? Хто такий цивільний заручник? Хто такий військовий заручник? Хто такі так звані політв'язні або як ми взагалі, за якими критеріями і, що головне, за якою процедурою це все буде відбуватися? Це потребує, це така нагальна проблема, бо дійсно ситуація з людьми, які вже вийшли з полону, які перебувають в полоні, є заручниками Кремля, вона, ну, вже просто досягла такої точки, що якщо парламент не надасть цієї відповіді, то у нас буде проблем ще більше. Тому ми закликаємо якраз і в особі вас, да, пане Григорій, щоб ця робоча група з напрацювання цього законопроекту була створена і в, ну, якомога коротший термін. Є напрацювання, вони також є у правозахисних організацій.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Григорович, будь ласка.

ГАПШЕНКО М.Г. Дуже коротко.

Дійсно доповідаю, що серед звільнених заручників є особи, по факту діяльності яких Військовою прокуратурою здійснюється ряд кримінальних проваджень. Думка звісно підтримується і, якщо у громадянського суспільства є бажання і мета встановити приналежність тієї особи чи іншої, чи повинна вона отримувати ці кошти, цю допомогу, то відповідно до компетенції знову ж таки Служба безпеки не може здійснювати ці перевірки чи надавати рекомендації, чи щось інше подібне. І доповідаю, що ці заходи повинна здійснювати прокуратура, яка здійснює загальний нагляд за додержанням законів України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Останнє запитання. Йшлося про звільнених. Нагадайте, скільки було звільнено? Скільки?

_____ . (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...64. Скільки станом на 18 квітня отримали оці 100 тисяч?

_____ . Ніхто не отримав.

ГАПШЕНКО М.Г. Ніхто не отримав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніхто не отримав. І за 2 місяці, майже трошки, спливає цей термін.

_____ . Практично з бюрократичної точки зору процес вже готов.

ГАПШЕНКО М.Г. Загальна інформація щодо підтримання державного обвинувачення в суді здійснює прокуратура. Тому загальна інформація щодо певних дій тієї чи іншої особи щодо здійснення злочинів перебуває в прокуратурі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Є кримінальні провадження. Але знову ж таки ми не будемо запитувати, скільки з цих 73-х. Але чому ті, немає кримінальних, чому вони не...

_____ . В тому й справа! Єдине прошу, дайте перелік тих людей, проти кого немає...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто має дати?

_____. Прокуратура! Прокуратура.

_____. Так згідно постанови, кажеться, що це робить СБУ – передає списки. Нічого про перевірку не говориться.

_____. Правильно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо б я був віце-прем'єр-міністром, а я був віце-прем'єр-міністром, я б скликав урядовий комітет, де я запросив би кого потрібно для того, щоб вирішити це питання в рамках передбаченої процедури. А якщо потрібно, запросив би представників громадських організацій, будь-кого. Але є проблема, вона має, є відповідно навіть обіцянки свого роду. Є постанова, яка з тих чи інших причин не працює. Що ще потрібно для того, щоб на рівні уряду, віце-прем'єр-міністра, за сприяння і доброї волі Прем'єр-міністра вирішити це питання? Тим більше, що знову ж таки це не просто питання обіцянки, яка не виконана, але це питання, ви пам'ятаєте, як гучно зустрічали цих людей, скільки було помпи навколо всіх цих речей, і ще буде, можливо. Тому я віднісся б до цього дуже прискіпливо. Я... це не завдання зараз комітету з'ясувати, хто от в рамках СБУ, Генпрокуратури і так далі, але ми зафіксували проблему. І це ще одна ілюстрація того, як в рамках самого Кабінету Міністрів не працюють ці процедури, вони не працюють. Є абсолютно очікування і переписка одного на іншого, і є факт, що 74 особи, громадяни України, які були звільнені з грудні. Двадцять... в кінці червня закінчується цей термін, і фактично ці гроші буде, можуть бути втрачені, або знову будуть судорожні спроби в останній момент щось таке там, внести зміни до постанови такої-то для того, щоб відтермінувати цей термін. І знову шість місяців вони будуть ходити, незрозуміло чого.

Я б цю тему зараз от закрити. Я вже анонсував виступ Олександра Павліченка, виконавчого... я не знаю, є в нього ще бажання виступати чи...

виконавчого директора Української Гельсінської спілки. Але я звернув увагу, що коли були ці... вітри цього банеру Української Гельсінської спілки, витримав достойно це.

ПАВЛІЧЕНКО О. Витримав, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу.

ПАВЛІЧЕНКО О. Дуже дякую.

Я перепрошую за таку наругу над усіма, тому що третя година закінчується нашої спільної роботи, але ми говоримо про дуже важливі речі. І фактично я можу трошки підсумувати, у мене такий виступ, але я не буду його зачитувати в тому вигляді, в якому він був запланований.

Щодо того, навіщо ми сьогодні зібралися, і який може бути практичний висновок щодо нашого сьогоднішнього засідання комітетських слухань у такому відкритому режимі. Передовсім дуже хочу висловити подяку всім, хто організував цей захід. Безпосередньо це Григорій Михайлович і Ірина Миколаївна, які долучилися, і ми маємо на сьогоднішній день уже досить плідну дискусію.

Щодо висновків. Перше: я би сказав, що ми повинні говорити про дуже чітку через перегляд національної стратегії і плану дій двох речей. Це пріоритизація проблемних пунктів, ми не повинні говорити про те, що 38 було заплановано, із них 21 виконано, а 18 там залишилися. Нам потрібно знати які є пріоритети, їх на сьогоднішній день набагато менше ніж 18. Ми говоримо про те, що є питання виборчого права, є питання соціального забезпечення, є питання статусу осіб, що перебувають на непідконтрольних окупованих територіях. Про це я трошки пізніше скажу, буквально через 30-40 секунд. І ці питання мають бути пріоритетом і повинна бути політична воля, чого не вистачає на сьогоднішній день, і не повинно бути питання, що немає

механізму, немає, хтось щось не зорганізував або передав списки, або чекає, що йому передадуть списки.

Дуже короткий приклад, Україна зустрічалася з такими дуже жорсткими ad hoc ситуаціями, коли потрібно було вирішувати, коли був збитий ізраїльський літак і були... був міжнародний конфлікт, який Україна залагодила, навіть багато хто не знає яким чином, а це було дуже чітка робота проведена на урядовому рівні, де ставилося завдання: до такої дати має бути виконано, зроблено те-то і те-то. На це знаходилися ресурси, підводилася конкретна програма і дуже швидко, впродовж декількох днів, тижнів це все вирішувалося, у нас цього немає. Значить, дві речі: пріоритизація – раз і встановлення граничних термінів виконання цих пріоритетів – два. Тобто ми, коли говоримо про виборче право, ми знаємо, що до початку передвиборчого процесу це питання має бути вирішено, тоді не будемо розводити руками і казати, що є законопроект, немає, хтось його не подав, хтось відкликав, це питання має бути вирішено, ми не повинні чекати поки нам прийдуть і наші міжнародні друзі і партнери в жорсткому терміні скажуть, що ви повинні це зробити, інакше не буде того і того. Це дуже важливі речі.

Щодо конкретних пунктів, ми зараз маємо гарну можливість здійснити перегляд того плану дій, який на сьогоднішній день у нас записаний, прописаний і має конкретні терміни. Сергій Петухов, дякую, заступник Міністерства юстиції якраз казав про те, що ця робота і відбувається і ми працюємо. І тут важливо, щоб ця робота відбувалася дуже ефективно і дуже в стислі терміни ми мали напрацьований результат. Це буде.

І ось тут я хочу сказати, ще додати до тих проблемних пунктів, про які вже сьогодні говорили, ще один конкретний пункт. Це стосується статусу осіб, про яких я казав, які перебувають на непідконтрольній території. Ви знаєте, що було біля 16 тисяч осіб, які відбували покарання і опинилися на непідконтрольній території. Зараз ця кількість зменшилася, але натомість збільшилась кількість осіб, які отримали вироки, засуджені, і, до речі, всім тих, хто відбуває покарання, ці вироки так само переглянуті. Ці особи знаходяться

на території України, де немає контролю, юрисдикція України не поширюється на ці території. Але рано чи пізно це відбудеться. Яким буде їхній статус, хто вони будуть? Вони будуть потерпілі, вони будуть злочинцями, які були засуджені за якісь там кримінальні або інші правопорушення, там будуть і ті, хто був засуджений за проукраїнську позицію, і ті, хто були звичайні кримінальні злочинці. Це з кількості нових осіб, там десь до 4 тисяч, а може й більша кількість, які зараз відбувають покарання. Хто ці особи в очах України? Ну, оце один з прикладів. Це щодо статусу.

Ми повинні думати про ці питання, які належать до так само проблеми, і в тому числі, проблем перехідного правосуддя, про яке говорив і Ігор Лапін, і Валерія Лутковська. Я думаю, що ми повинні зараз сконцентруватися на тому, куди ми рухаємося. Питання перехідного судочинства про той законопроект, який вже на сьогоднішній день напрацьований і він має отримати імпульс, в тому числі, і в результаті нашого сьогоднішнього засідання, оскільки велика кількість проблем, про які ми сьогодні говорили, там так само закладені в питанні розв'язання вирішення і можливої пропозиції щодо подолання проблем, коли буде встановлений мир, коли почнеться реінтеграція тих територій до України, а вона не буде простою.

І останнє, я завершуючи скажу. Ми повинні передовсім думати про ту конкретну людину, яка на сьогоднішній день дивиться з боку непідконтрольної території і для себе робить оцінку, чим Україна для неї є цінністю і чим навпаки вона є перешкодою для того, щоб вона відчувала себе громадянином цієї держави. І на сьогоднішній день, коли було заявлено ще 4 роки тому, що ми повинні виграти невійськовим шляхом, а шляхом змагання, ми на сьогоднішній день не можемо похвалитися значними успіхами в досягненні перемог у цьому змаганні.

Я можу сказати щодо питання відбудови, щодо Мінекономбуду, про яке говорилося... Мінрегіонбуду, перепрошую. На непідконтрольній території здійснюються чіткі програми відбудови зруйнованого житла, ремонт доріг. У

нас таких програм немає, ми не можемо похвалитися змаганням, ми не дивимося, як там відбувається. Це не реклама, що з того боку, але ми програємо, розумієте. І ми повинні думати, яким чином на державному рівні має бути створена ефективна політика, яка б дозволяла говорити, що ми рухаємося, можливо з помилками, можливо з якимись там недостатніми ресурсами, але коли буде цей рух, ми тоді отримуватимемо і підтримку міжнародних партнерів, і підтримку на національному рівні. Це не питання того, що хтось хоче, скажімо, притягнути ті території або якимось чином зробити, перепошую, зробити якусь рекламу або щось, якісь суто такі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бонуси заробити.

ПАВЛІЧЕНКО О. Бонуси заробити. Да, дякую.

Питання у тому, щоб насправді ця програма була підведена під національну стратегію, яка на сьогоднішній день є інструментом і цей інструмент насправді є функціональним, він працює. Ми цей інструмент маємо використати і бачити в ньому не ярмо з боку державних чиновників, які вбачають, що вони повинні сьогодні відбутися оцей, ну, трошки позор для них, можливо, там відбитися, сказати, що все сьогодні відбулося. А бачити, що це є інструмент, який має бути актуалізований на досягнення отієї мети, щоб особа, яка перебуває на непідконтрольній території, сказала: так, там краще, ми повинні рухатися до тієї України, яка є під державним українським суверенітетом і юрисдикцією. Це буде тільки тоді перемога настане за тих людей. Ми не повинні робити це в політичному плані, ми повинні робити це в плані отієї стратегії, яка на сьогоднішній день не вироблена.

І, ну, уже саме останнє скажу. Це залежить від фактично людей з політичною волею, які можуть брати на себе відповідальність і вирішувати такі питання.

Я маю особистий приклад, коли, пам'ятаю, ставить один високого рівня державний чиновник, каже: "Ми через 2 дні повинні залагодити ось конкретно

оце питання". Йому кажуть: "На це немає законодавчого регулювання, це суперечить навіть якимось, там, регламентним нормам". Він каже: "Це ми потім будемо думати про це". Це питання має бути залагоджене, тому що це відповідає вищим інтересам держави. От так само якби це йшлося про прийняття, наприклад, от цього конкретного питання щодо виплати 100 тисяч. Немає процедури ще чогось немає, це потім може бути догнано. Але це має бути зроблено. Коли буде такий підхід, коли будуть такі політики, які вбачатимуть, а я ще раз наголошу, що питання державних чиновників вищого рівня, міністри це є політичні посади, вони є політиками і вони повинні стверджувати політику в державі, тоді ми досягнемо якогось результату.

Ну, за підсумками цього круглого столу можу тільки сказати, що дуже багато проблем, які порушені, вони на сьогоднішній день викристалізувалися в якісь модулі, які ми повинні зараз поставити і ставити і конкретним завданням з дедлайнами, з пріоритетами і вирішувати. Тоді це стане вже якби практичним досягнення і результатом від нашої зустрічі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр.

Я особливо зверну увагу на те, що план дій стратегії, а ще більше план дій – це інструмент. Ось. Але, якщо цей інструмент є, його треба використовувати.

ПАВЛІЧЕНКО О. Точно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І, власне,, що ми побачили сьогодні, що до нього відносяться не як до інструменту, а як до якогось ленінського заліку, про який можна звітувати, що виконали, там, 21 з 18 або щось таке. Тобто він не працює в цьому основна проблема, основний висновок, до якого я приходжу. Ось оцей, як інструмент, це не працює, хоча має працювати. Ми можемо сперечатися, що було б краще, якщо б цю стратегію затвердив парламент, наприклад. Я не

впевнений, вона затверджена указом Президента. Може, краще було б, може – ні. Але потім є те, що Кабмін, Мін'юст цей план дій, ви сказали, що добре співпрацюєте з Мін'юстом, і це вже добре. Але це є інструмент.

От висновок, до якого приходжу на прикладі, можливо, по інших якихось напрямках це краще, але що стосується забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб, цей інструмент не працює. І треба...

І я анонсував ще і мала виступати від "Крим SOS" Таміла Ташева, так вона пішла, і буде від "Крим SOS" Ольга Куришко. Ви хочете ще виступити? *(Шум у залі)*

КУРИШКО О. Я просто хотіла зацентувати увагу лише на двох питаннях дуже стисло, бо всі ми готували виступи достатньо великі, але за браком часу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але, бачите, відвідуваність... Я навіть не очікував, що буде стільки багато ...

КУРИШКО О. А! Бачите! Ні, ми очікували, ми знали, що буде багато – такі важливі питання!

Я хочу зазначити стосовно Закону України про ВЕЗ Крим, про це на самому початку згадував представник від Міністерства юстиції...

ГОЛОВУЮЧИЙ. ВЕЗ – це вільна економічна зона.

КУРИШКО О. Так, вільна економічна зона Крим. *(Шум у залі)* Так!

Справа в тому, що відміна і скасування цього закону були передбачені ще старим планом заходів, пунктом 126. І вони мали бути, цей пункт мав бути виконаним у першому кварталі 2016 року.

Зараз вже 2018 рік, і ніяких як би подвижок стосовно його скасування немає. Так, розроблялися певні законопроекти, є ініціативи, але як би з різних причин вони не йдуть далі і не просуваються.

Я просто хочу сказати про те, які це несе наслідки для людей і безпосередньо жителів тимчасово окупованої території. Перше – це нерезидентство, це те, що... правозахисні організації постійно говорять по відношенню до кримчан, оскільки всі кримчани для податкового і митного врегулювання у контексті законодавства визнаються нерезидентами, і всі доходи, які отримані, джерелом походження яких є тимчасово окупована територія, визнаються як іноземні.

Для прикладу, якщо кримчанин, який має довідку внутрішньо переміщеної особи, реалізує машину, продає, яка зареєстрована в Криму, він платить 18 відсотків податку. У той же час, коли просто громадянин України реалізує цю машину, він платить 5 відсотків цього податку.

На даний час зараз є дуже багато дзвінків до нашої організації від жителів окупованої території Криму, які мають там реєстрацію точніше, які переїхали до 2014 року, і органи соціального захисту відмовляють їм у видачі довідки внутрішньо переміщеної особи, оскільки вони переїхали раніше, ніж почалися події. Тобто вони не можуть отримати довідку і вони залишаються нерезидентами, не мають доступу до банківських послуг і відкриття рахунків.

Додатково ще цим же законом існують обмеження стосовно перевезення речей. Незважаючи або навіть треба сказати, враховуючи рішення Апеляційного адміністративного суду міста Києва від червня 2017, було визнано незаконним і нечинним пункт 1 Постанови Кабінету Міністрів 1035. Але фактично вона не діє і на пропускних пунктах все одно є вимоги стосовно перевезення особистого багажу жителями окупованої території. Тому необхідно просто врегулювати цей механізм, щоб були зрозумілі умови і не було заборон або якихось конкретних положень в законодавстві, які обмежують право людини перевозити своє власне майно з окупованої території.

І другий момент – це стосовно отримання адміністративних послуг при підготовці до комітетських слухань і при наданні рекомендацій ми звертали увагу на необхідність розробки плану заходів, які мають застосовуватися саме для Автономної Республіки Крим з боку держави. Але ось уже 28 березня розпорядженням Кабінету Міністрів такий план заходів був прийнятий, номер 218. Але ми просто звертаємо увагу на те, що... Ну, в чому суть? Шістдесят одна тисяча кримчан звертається за отриманням адміністративних послуг до ЦНАПів, які знаходяться на території Херсонської області і...

_____. *(Не чути)*

КУРИШКО О. Что?

_____. *(Не чути)*

КУРИШКО О. І ми просто звертаємо увагу на те, що необхідно... якби необхідно реалізовувати цю... ці плани заходів і дуже швидко.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

І зараз... Крим, Борис Володимирович Бабін – Постійний Представник Президента України в Криму.

БАБІН Б.В. Вельмишановне товариство, шановні народні депутати, постараюся... Шановні присутні, шановні правозахисники, намагатимусь бути дуже стислим, зважаючи на час. Але представництво Президента за останні півроку провело потужну роботу з питань і моніторингу, і загальної ситуації щодо ВПО, проведено низку заходів, можна вже звітувати про перші результати.

Ну, по-перше, хотілося б поралити усім більше працювати з нами в Києві, бо в нас вже є київський департамент, який обіймається цими питаннями не лише в Херсоні, але й в столиці.

Щодо основних питань ВПО, дійсно сьогодні в спілкування з органами влади ми маємо дві основні проблеми системного характеру, те, що я казав - це питання відсутності верифікації житла, яке гальмується у вирішенні цих питань на рівні регіонів та громад, але водночас хотілося б підкреслити, що наша позиція є чіткою: вирішення житлових проблем ВПО не має бути єдиним кроком, це має бути комплексне вирішення низки їх питань, зокрема, їх економічних прав, вирішувати житлові права без вирішення економічних, соціальних прав ВПО – це утворення гетто, ми категорично проти цієї ідеї.

Так сталося, що Крим окупований межує з Херсонщиною, регіон є аграрним, тому слід підключати і інші регіони до реалізації цих програм, ми цим обіймаємося. І, увага, шановних парламентарів, можливо, буде бажано, щоб звернули, було звернуто на ті питання, які відбуваються в районах наближених до лінії розмежування з Кримом, це дуже важливо, підкреслюю.

Далі, друге питання щодо ВПО, озвучене органами влади – це проблема розподілу субвенцій в сфері медицини, це загальна проблема, бо на сьогодні різні регіони це вирішують в регіональних програмах по-різному. Хтось взагалі абстрагується, вибачте, від питання ВПО, хтось їх розглядає як місцеве населення, але в будь-якому випадку відповідні субвенції не розподіляються і в межах медичної реформи хотілось би додатковий депутатський контроль над цими питаннями і інтенсифікувати взаємодію. І крім того, медична реформа залишає за бортом населення окупованої території, яке масово перебуваючи з Криму, це насамперед Херсонщина, знову-таки це величезна проблема. Якщо ми все ж таки крім ВПО говоримо про населення, яке проживає на тимчасово окупованій території і звертається за реалізацією власних прав та потреба на материковій частині України, на сьогодні, дійсно, є ключовою проблемою, це паспортизація та встановлення актів цивільного стану. Але хотілося б поправити тут. Це все ж таки не дуже правильна інформація, бо ЦНАПів не

утворено в Херсонщині поки що в належній кількості. І ті цифри, дійсно, великі і потужні, які сьогодні озвучуються, це підрозділ ДП "Документ" та відповідний підрозділ Державної міграційної служби в районах, наближених до АРК та в Херсоні.

Ми наполегливо працюємо над тим разом з місцевими громадами з тим, щоб у місцевих громадах, наближених до лінії розмежування, були утворені, нарешті, відповідні центри. Щоб їх була достатня кількість. Щоб були розширені наявні підрозділи Державного підприємства "Документ". У нас вже є певні результати цієї весни. Я впевнений, що до літа ми прозвітуємо і про нові ЦНАПи декілька в Херсонщині, і про розширення ДП "Документ". Це ті практичні кроки, які ми зараз робимо.

Щодо реєстрації актів цивільного стану. Ми подали на розгляд Президенту України низку законопроектів щодо покращення ситуації, яка склалася. Це насамперед, реєстрація шлюбів для населення окупованих територій. Щоб уникнути подвійного візиту до реєстратора. Це відповідно покращення ситуації з підсудністю у сфері смерті, реєстрації смерті і це питання надання безкоштовної вторинної допомоги населенню тимчасово окупованих територій. Бо для кримчан є величезна проблема, як правило, вони не є ВПО і тому вони позбавлені права на вторинну правову допомогу. А це величезна проблема.

Далі. Якщо взяти питання паспортизації, у нас є дві особливі категорії. Одна тут сьогодні фактично розглядалась. Це політв'язні. Але не забувайте про те, що у них є родини. І представництво Президента веде наполегливу роботу, за це відповідає мій перший заступник, він присутній, пан Ізет Гданов, теж хоче задати запитання. Це сотні осіб, це родини, це діти, які потребують відповідні документи і дуже важко це зробити фізично, бо їх родичі в незаконних містах несвободи. І відповідно виникають питання і перетину КПВВ, і отримання відповідних документів.

Є також специфічна категорія осіб, які не ВПО і не є населенням окупованої території де-юре, це кримчани, які відбувають покарання на

материковій Україні. Є питання їх паспортизації. Ми зараз наполегливо працюємо з Червоним Хрестом, є вже результати. Це, ну, майже сотня осіб, які потребують на легальні українські документи під час звільнення.

Щодо освіти. Для населення окупованих територій основна проблема є відсутність належної інформації, обмежена кількість соціальної реклами і відсутність належного рівня взаємодії між вищими навчальними закладами та абітурієнтами. Тут є, на жаль, людський фактор. Ми робимо все, щоб в цьому році програма МОН "Крим Україна" посилила інтенсивність щодо кримчан. Бо в минулому році цифри невеликі, на жаль.

І хочеться також підтримки всіх, щоб ця програма була поширена на вищі навчальні заклади МОЗу та МВС. Вот, ці міністерства залишаються за бортом програми "Крим Україна", а потреби відповідні і у правоохоронців, які будуть потім працювати в Криму, і в медиках є величезною, на сьогодні це, на жаль, не вирішено.

І останній коментар щодо перетину лінії розмежування і щодо Закону про ВЕЗ "Крим". На сьогодні дійсно йде велика робота, ми підтримуємо відповідні зміни законодавства, але хотілося б, що, як-то кажуть, з водою не виплеснули дитину. Бо автоматичне скасування закону в повному обсязі може привести до скасування низки норм, які прямо не стосуються прав людини, але, наприклад, стосуються фінансових відносин в цій сфері або комерційних відносин в цій сфері, які, якщо це, знаєте, зазвичай залишають чомусь за рамками. І тому новий законопроект, який дійсно має, безумовно, припинити дискримінаційні практики щодо громадян впорядкувати, можливо, чи на рівні Кабміну, чи на рівні закону переміщення речей та іншого майна особи все одно має відображати ситуацію неприпустимості торгівлі на крові, неприпустимості інтенсифікації комерційного обігу і постачання товарів в Крим. Це наша принципова позиція. Якщо є питання, буду радий відповісти або зараз, або після заходу.

Дякую.

Веде засідання голова підкомітету Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин СУСЛОВА І.М.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую.

Хочу передати слово пані Еліні Шишкіній.

ШИШКІНА Е.В. Доброго дня! Еліна Шишкіна, правовий аналітик благодійного фонду "Право на захист". Власне, хотіла б привернути увагу до однієї з проблем, яка вже сьогодні тут обговорювалася це питання за пошкоджене або зруйноване майно в результаті бойових дій. Але хотіла би розглянути його не зовсім в тому аспекті, що нічого немає, немає ні порядку механізму компенсацій розробленого, ні механізму виплат компенсацій, ні коштів в державному бюджеті передбачених на компенсацію, немає навіть порядку фіксації пошкоджень зруйнованого або пошкодженого житла, немає механізмів і методики оцінки матеріальної шкоди пошкоджених або зруйнованих будинків чи квартир в результаті бойових дій. Той акт, який, акт обстеження житлових приміщень, який був внесений, доданий до постанови Кабінету Міністрів буквально от у грудні 2017 року, він є загальним, він не стосується взагалі проблем пошкодженого або зруйнованого житла. Це загальний акт. Причому, якщо ми візьмемо саму форму акту, він повністю відповідає формі акту обстеження житлових приміщень, ще затвердженої радянською Постановою 74-го року. Тобто він не змінений взагалі, там немає ніякої специфіки питань, які стосуються пошкодженого або зруйнованого майна в результаті терористичного акту, проведення антитерористичної операції, тим більше збройного конфлікту.

Тобто я знаю, що ці всі заходи передбачені Стратегією з інтеграції внутрішньо переміщених осіб, яка була ухвалена нещодавно, і відповідальний за її реалізацію МінГОТ, і в плані заходів, у проекті плану заходів були певні кроки. Тому принаймні в нашій організації великі сподівання, що МінГОТ досить в стислі строки розробить всі ці проекти актів.

Але я хотіла би розглянути питання компенсації в іншому. Пан Григорій задавав питання, чи то всім, я от не зрозуміла, чи то пану заступнику міністра юстиції, який вже пішов, чи то всім представникам органів державної влади... *(Шум у залі)* Да! ...що змінює закон 2268, так званий "закон про реінтеграцію", що він привносить нового? Так я би хотіла якраз в плані компенсації розповісти коротко, що він привносить нового, що він не лише не вирішує питання компенсації, по-перше, щодо компенсації за зруйноване (пошкоджене) житло, цей закон взагалі мовчить. Він говорить лише про те, що вся відповідальність покладена на Росію – державу-агресора, і люди, які постраждали, мають право звертатися до судів з позовами на Російську Федерацію як державу-агресора.

Мені досить важко уявити, як у порядку цивільного судочинства, національного в Україні, можна буде притягнути до відповідальності публічну особу, якою є держава іноземна – Російська Федерація. От мені дуже важко це уявити, як відповідно до нашого законодавства і внутрішніх процедур це можна зробити.

І я би хотіла задати питання от пану заступнику міністра юстиції, який сьогодні вже досить багато відповідав... *(Шум у залі)* ... який би знову мені не сказав... сказав би мені, що це не його компетенція. Але от в мене було таке питання саме до нього. Чому?

Чому я кажу, що проблема не вирішена, а навіть поглиблена? Відповідно до практики Європейського суду з прав людини, виконання судового національного рішення є частиною з невід'ємною складовою права на справедливе судочинство відповідно до статті 6 Європейської конвенції з прав людини. Про це є безліч рішень Європейського суду з прав людини, які можна знайти зокрема і в українському перекладі. І ви знаєте, що в нас є величезна проблема з виконанням національних судових рішень по виплатах пенсій, військових пенсій, соціальних виплат. І справа "Бурмич проти України", яка була нещодавно ухвалена, є яскравим тому підтвердженням.

У зв'язку з цим от у мене теж виникає питання: не просто як можна притягнути російську державу в національному судочинстві до відповідальності, а навіть, якщо таке рішення буде винесене на користь позивача, як його виконати? Який механізм виконання цього рішення передбачений законом 2268? Я вам відповім, його немає, його просто, він просто відсутній. І що ми по факту матимемо? Зараз у нас уже в українських судах розглядається більше ста п'ятдесяти справ, але всі вони стосуються шкоди, завданої терористичним актом, оскільки у нас було АТО, принаймні до 30 квітня воно ще в нас діє. Що буде після 30 квітня? Уявімо, що знову...

Веде засідання Голова Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин НЕМИРЯ Г.М.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми з дедлайнами...

ШИШКІНА Е.В. Да, з дедлайнами. Наприклад, 1 чи 2 травня відбувається обстріл, зруйновано якийсь будинок чи пошкоджено чи квартира, тобто якщо це... а ми знаємо, що таке може бути, що робити тим людям, от в яких майно було зруйновано після 30 квітня? Вони вже Закон "Про боротьбу з тероризмом", стаття 19, вони не можуть на неї посилатися, тому що вже АТО в нас немає, а відповідно профільний закон, спеціалізований нормативний акт про боротьбу з тероризмом діяти не зможе. Він не зможе застосовуватися, закон зворотної сили в часі не має. Тоді відповідно людина якщо піде в суд, він, суд їй, і адвокати їй скажуть: "Ну, в нас же ж Росія визнана державою-агресором, подавайте позов на Російську Федерацію".

Добре, людина складе позов і за допомогою адвокатів прийде в суд. Суд скаже: "Так, дійсно у нас за Законом національним 2268 Російська Федерація у нас – держава-агресор і відповідно відповідальна за все, що вам спричинене. Ми ухвалюємо позов на вашу користь". Людині немає потреби його

оскаржувати ні в апеляційній, ні в касаційній інстанції, рішення набуває законної сили. Як його виконати?

І от в мене тепер питання до Кабміну, загалом який от, і особливо до Міністерства юстиції як от міністерства профільного в цьому плані, тому що відповідно до його положень, воно надає методичні рекомендації. Яким чином виконати це рішення? І тут настає правовий вакуум, тому що механізму немає, відповідно порушується не просто право людини на отримання компенсації за пошкоджене і зруйноване майно. А ще й порушується її право на справедливе судочинство в контексті статті 6 Європейської конвенції з прав людини. Ось такий вот людині знову звертатися в Європейський суд з прав людини, вона подивиться на справу "Бурмич та інші проти України", яка говорить про те, що "а раз в Україні 11 тисяч справ по невиплаті пенсій національним... Перепрошую?

_____ . Дванадцять з половиною.

ШИШКІНА Е.В. Дванадцять з половиною, так. Відповідно Європейський суд в справі Бурмич сказав, що це все покладено на саму державу і умив руки. Тобто і людина фактично навіть в Європейському суді вже не зможе знайти захисту за своїх порушених прав від держави Україна. А подавати її треба буде на державу Україна, я поясню чому. Тому що рішення винесене українським судом. А, якщо рішення винесено українським судом, то ніяка Росія тут відповідальною не буде, буде відповідати держава Україна, тому це український суд, це національна судова інстанція. І якщо держава Україна не виконує рішення національної судової інстанції, то винна в цьому саме держава Україна.

От я би хотіла, перепрошую за такий емоційний виступ, просто я майже 2 години чекала його от. І тому я хотіла вже одразу виплеснути всю проблему, яка, вот, не просто не вирішується, а саме поглиблюється законом 2268.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

І я хотів би зараз нарешті надати... Ну, я не випадково сказав, що ви більший оптиміст ніж я.

КАЛХУН Н. Я не знаю, если я более оптимистична.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ноель Калхун – заступниця представника ООН в Україні.

КАЛХУН Н. Я, в принципе, подготовилась поговорить о регистрации, ну, о свидетельстве рождения. Ну, я хотела сначала сделать, поскольку мы, может быть, приближаемся к концу нашей встрече, сделать краткое резюме. И, мне кажется, что мы...

_____. *(Не чути)*

КАЛХУН Н. Мы...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Эти слова прошу в протокол не вносить.

КАЛХУН Н. Хорошо. Вот, мы обсудили достаточно, ну, глубоко мы обсудили вопрос пенсии, мы обсудили виборчі права пленных, жилья, немножко Крым. Я хотела поднять очень краткие три еще важные вопросы, которые мы не успели обсуждать сегодня, но, мне кажется, очень важные.

Сначала КПВВ. Может быть, вы устали от того, что ООН с вами разговаривает про КПВВ, но вы же недавно там были, вы видели, вы уже указали те цифры. Недавно к нас приехал наш помощник Высокого комиссара по делам беженцев, то есть человек с большим опытом, который работал по всей стране, по всему миру и бывал часто на международных границах, и

видел как беженцы пересекают международные границы. Он был в Майорске и был на Марьинке. Приехал обратно в Киев, видел меня и сказал: "Ноэль, объясни мне, объясни мне, это же не международная граница, как же так может быть? Я видела там старик... ну, одну... старик, ей 70 лет и она помогает женщине, которой еще старше – за 80 лет. Я еще такого не видел". А я не знаю... я сама, ну, очень сложно отвечать на эти вопросы, когда задаются со стороны, но мы видим с принятием этого нового Закона про особенности, да, 2268, что там написано, что Кабинет Министров должен принять Постанову про КПВВ. Да.

_____. *(Не чути)*

КАЛХУН Н. Да, порядок пересечения, я очень надеюсь, что в этом порядке будет указано, кто хозяин этой КПВВ, чтобы кто-то это брал на баланс, чтобы кто-то мог там иметь кошти, там финансы на этой КПВВ. Я не знаю, ну, конкретно кто разрабатывает эту постанову, наверно, это Минобороны. Ну, я очень надеюсь, что мы можем там через комитет тоже передавать, что это очень важно – назначить, кто отвечает, чтобы условия там были гуманные.

Как только мы решаем вопрос этой КПВВ с Донбассом, где, ну, ситуация, ну, небезопасная, тоже надо решать вопросы КПВВ с Крымом. Потому что, хотя там нет мин, не стреляют – там условия не лучше, нет, они не лучше. И вот это лицо страны, и думаю, что, ну, это очень важный вопрос, который надо решать. Там тоже надо проводить, ну, лучше информационную кампанию, чтобы люди там могли и получать информацию о всех услугах, которые они получают в Украине, и тоже желательно также административные услуги.

Второй момент, который мы не затронули, но я хотела просто подчеркнуть, это гуманитарное разминирование.

Мины. Мины – это болезненное наследие этого конфликта на долго. Это не только нас, это наши дети, внуки и так далее. Мы знаем, что мы еще в Европе, они могут находить остатки мин со Второй мировой войны. И активно там... на востоке есть мины, мы недавно услышали, что несколько человек пострадало. И это будет надолго.

Тоже говорить о возрождении, об экономическом росте в этом районе невозможно, когда там лежат мины, никто не захочет инвестировать... ну, в экономическом росте. Я... и тут работа ведется. Там и Минобороны, ДСНС, они там проводят разминирование. Но нужно принять в конце концов этот Закон о гуманитарном разминировании. В прошлом году они... комитет...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Который находится в Комитете по вопросам национальной безопасности. Уже сколько лет!

КАЛХУН Н. Да ну!.. Они... В прошлом году они вернули это на доопрацювання летом, а с тех пор это... Нет, нет решения. Это надо решить. Я думаю, украинское общество может объединиться против мин, потому что это...

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас є в проектах рекомендації?

КАЛХУН Н. Нет.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Треба додати.

КАЛХУН Н. Но стоит добавить.

Потом... В связи с рождением. Вот я подготовилась по-украински, я продолжаю по-украински.

Що рекомендує Комітет з прав дитини? Рекомендує державі вживати всіх необхідних заходів для забезпечення реєстрації всіх дітей при народженні.

Комітет зазначає, що це передбачає створення універсальної системи реєстрації з ефективним управлінням. Вона має бути безкоштовною та загальнодоступною. Комітет також наголошує, що ефективна система має бути гнучкою та реагувати на сімейні обставини.

На сьогоднішній день система реєстрації народжень не є достатньо гнучкою та оперативною, щоб охопити всіх дітей, принаймні 50 відсотків дітей, народжених на неконтрольованій частині Донецької області, з квітня 14-го року не отримали свідоцтво про народження українського зразку. Для Луганської області ця цифра ще вища і становить принаймні 65 відсотків тих, хто отримав свідоцтво про народження на контрольованій території скористувались спрощеною судовою процедурою. Однак, у сімей виникають певні труднощі у доступі до цієї процедури, зважаючи на її тривалість, до 2-6 тижнів через перевантаженість судів.

Хочу нагадати, що план заходів з реалізації Стратегії з прав людини передбачав запровадження адміністративної процедури державної співпраці актів цивільного стану вже в другому кварталі 16-го року, але завдання не було виконано. Новий Закон щодо Донбасу встановив, що видані де-факто органами документи, які посвідчують факти народження і смерті, мають додаватися до заяви про встановлення відповідних фактів. Ми вітаємо зусилля уряду з розробки проектів нормативних змін, які необхідні для реалізації цієї норми при Міністерстві з питань тимчасово окупованих територій та ВПО працює відповідна робоча група із залученням інших органів влади, громадських та міжнародних організацій. Перед нею складне завдання забезпечення доступності процедури для людей та попередження шахрайства з документами.

Ми думали над можливими рішеннями, але я не буду їх зараз читати. Но реєстрація народження – це інвестиція в кожного громадянина, інвестиція в майбутнє країни. Кожне видане свідоцтво про народження – це громадянин України, який матиме можливість навчатися в українських школах, отримати

український паспорт, працювати на її благо. Кожна дитини без документу – це людина, яка не може повністю реалізувати свій потенціал.

Бажаю уряду України зробити так, щоб дітей без свідочтв про народження було нуль. В якості рекомендацій з цих слухань прошу зазначити необхідність впровадження безкоштовної та доступної адміністративної процедури реєстрації фактів народження і смертей, яка відповідатиме потребам громадян, які проживають в Криму, неконтрольованих частинах Донецької та Луганської областей.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ноель.

Я прошу тоді також залишити в секретаріаті це або...

КАЛХУН Н. Со всеми моими...

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... правками, будь ласка. І я хочу просто, як правило, бюрократи говорять, порадитися з вами. Що ми вже працюємо 3,5 години...

_____ . Без перерви.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... і без перерви, в дусі змін до роботи парламенту за рекомендації "групи Жана Моне". І час добігає кінця. Я знаю, що присутні тут і особливо я хотів подякувати також колеги з академічних установ, зокрема, Інституту економіки і промисловості, які в свій час був розташований в Донецьку, які подали свої матеріали, зокрема, щодо житлової проблеми, колега тут монографію свою також презентувала, Національний університет Шевченка і інші установи, представники посольства, а також і дипломатичного корпусу, міжнародні організації і... Але нам треба вже підводити ризик, ми ставили за мету вирішити всі питання за одні слухання. І я бачу, що, я хочу... хотів би наприкінці потім надати слово Ірині Суслівій, яка очолювала робочу групу і перед тим ще вам, будь ласка, представтесь.

ЮРОВА Н. Мене звати Юрова Наталія, я юрист громадської організації "ДонбасSOS". Так, як моя колега тільки що уже змушена була покинути сьогоднішню зустріч, безпосередньо хотілося б подякувати за можливість висловитися, так, за можливість взяти участь в обговоренні, а також безпосередньо подякувати Ноель за тільки що промову і за згадку про пункти пропуску, що дійсно необхідно збільшення кількості пунктів пропуску. 5 пунктів пропуску в Донецькій області і 1 пункт в Луганській області – це значно недостатньо.

Далі. Тобто забезпечення відкриття нових пунктів пропуску та...

_____. Я перепрошую... А яким чином українська сторона може забезпечити ..... Ви хіба не знаєте, що блокується з тієї сторони?

ЮРОВА Н. Ми туди виїжджали на відкриття.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Продовжуйте.

ЮРОВА Н. Добре. Ну, і наступне – це забезпечення належного обладнання існуючих пунктів пропуску.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Включно з туалетами.

ЮРОВА Н. І безпосередньо по пункту, по переліку товарів. Ми висловлюємо свою позицію щодо необхідності зміни переліку товарів із дозволених на заборонені. Тому що в деяких ситуаціях це доходить до абсурду.

Далі безпосередньо мій виступ мав стосуватися питань соціального та пенсійного забезпечення. Проте, вже неодноразово піднімалися ці питання і висловлювалась болючість взагалі пенсійного забезпечення, соціального

Постановою 365 і законопроектом 6692. Ми також підтримуємо в цілому позицію. І також пропонуємо створення замість, ну, по-перше, це скасувати Постанову 365.

По-друге, створення, напрацювання нового механізму виплат, взагалі всіх соціальних виплат, при цьому для всіх громадян України одного рівного, загального для всіх, не дискримінуючи по територіальному принципу та по принципу переміщення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ми зараз, дякую за ваш коментар.

Ірина, будь ласка, вам слово.

СУСЛОВА І.М. Шановні колеги! Вірніше, всі ті, хто залишився до кінця наших комітетських слухань.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ті, хто залишився – дуже шановні.

СУСЛОВА І.М. Дуже шановні, вельмишановні, так! Насправді у кожного з тих, хто виступав останнім, були абсолютно інші тези. От, у мене, вже третій раз я їх переписую. І коротко я хотіла би все те, що було озвучено, прорезюмувати і сказати наступні речі.

Питання, яке стосується заручників і осіб, громадян, які позбавлені, незаконно позбавлені волі. Народні депутати подали один законопроект альтернативний, відкликали два законопроекти, напрацювали третій, подали. Зараз будемо відкликати, тому що громадськість свою стурбованість нам висловила і ми її поділяємо. Відкликаємо, створюємо нову робочу групу, напрацьовуємо.

Друге питання – компенсація за зруйноване житло, я зараз говорю не про житло для внутрішньо переміщених осіб, це окреме питання. Компенсація за зруйноване житло: один законопроект провалений, другий – напрацьований. Я спеціально подивилася: а хто ж підписав цей законопроект. Тільки... я не

знайшла жодної фракції, здається, тільки "Воля народу" не підписала, всі інші фракції є співавторами даного тексту законопроекту, більше 35 народних депутатів, якщо я не помиляюсь. Там якраз і розроблені всі ті механізми, про які тут, в тому числі, йшла мова щодо того, аби спершу створити реєстр...

ГОЛОВУЮЧИЙ. "Воля народу" не підписали.

СУСЛОВА І.М. Ну, я просто переглянула хто.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але це не фракція, це група.

СУСЛОВА І.М. Група, так.

Наступне питання – повернення права виборчого голосу. І тут також народними депутатами є розроблений законопроект. Народні депутати з громадськістю зустрічаються, обговорюють, тиснемо як можемо на голову комітету, щоб це питання було винесено на порядок денний.

Діти, які постраждали внаслідок катастрофи... внаслідок бойових дій на сході України – інше питання, постанова Кабміну, законопроект проголосований, який не виконується. Питання піднімалося на "годині запитань до Уряду". До речі, законопроект також розроблений народними депутатами.

Я вже мовчу про 70 відсотків внутрішньо переміщених осіб – жінок, які не отримують жодної допомоги, психологічної в тому числі, після того, як зазнають ..... дискримінацію, коли переїжджають із окупованої частини України на підконтрольну уряду України територію.

Кредити для внутрішньо переміщених осіб. Олена Луньова Центр інформації про права людини, Руслан Демчак, ми вже їх законектили і також тут працює громадськість спільно з народними депутатами.

До чого я це все говорила? Хоча є ще питання і КПВВ, про яке ви говорили, до речі, про яке ми неодноразово на комітеті наголошували,

відправляли звернення, виїжджали туди. І ці всі питання ми також піднімали, і питання, які пов'язані із переліком товарів, які можуть здійснюватися через лінію розмежування. І ви знаєте, до чого я прийшла? Я прийшла до того, що насправді депутати змушені реагувати на ті виклики, які вже стоять дуже гостро. Ну, тому що насправді я як народний депутат розумію, що законопроект, пов'язаний із компенсацією за зруйноване житло – це, ну, вибачте, нічого собі величезний документ, могутній, в якому має бути прописано все, починаючи від того, як з'ясувати де житло пошкоджене, до моменту виплати компенсації, які реєстри, які довідки, хто має це робити, які комісії, які... тобто це все глобальні речі, і депутати беруться за врегулювання цих питань не тому, що їм просто немає чим зайнятися, або вони хочуть попіаритися, або отримати якісь політичні дивіденди, а просто від того, що це просто більше нікому не потрібно.

І мені дуже прикро, дуже прикро говорити про те, що, на жаль, незважаючи на те, що ми 3 роки працюємо в цьому комітеті, ми не побачили таких потужних і могутніх законопроектів від представників профільних міністерств, у тому числі які тут присутні. Ви знаєте, сьогодні було багато емоцій і зі сторони депутатів, і можливо я десь трохи емоційно реагувала, задавала якісь незручні питання, зі сторони громадських організацій, офісу Уповноваженого з прав людини. Але я хочу сказати: ми на це реагуємо таким чином не тому, що ми рахуємо вас ворогами або не хочемо з вами співпрацювати, а тому що нам болить. Нам болить від того, що до кожного з нас кожний день звертаються... у зв'язку із нашими повноваженнями до нас звертається велика кількість людей, громадських організацій, і ми не можемо їм відмовити. І кожна історія вона дуже трагічна, починаючи від історії, як мати втратила дитину, а дізналася про те, що вона втратила дитину, коли отримала, вибачте, відрізану голову дитини, і прокуратура забула подати позов... Ну, тобто просто... І закінчуючи тим, що люди просто переїжджають з тих територій, втрачають там житло, і їм просто немає куди іти, держава їх

кинула. Натомість вони навіть не отримують тієї пенсії, на яку вони заробили. І кожна історія вона реально дуже трагічна.

Повірте, ми не намагаємося сказати вам про те, що ви там неспроможні або щось не так робите, ми просто закликаємо вас, це вже, ну, такий типа голос останньої надії. Будь ласка, давайте спільно з народними депутатами міністерства будуть працювати профільні. Ну, ми ж тоді реально зможемо зробити на багато більше, тому що у вас сконцентрована вся інституційна спроможність. На відміну від нас, ви можете збирати інформацію, аналізувати інформацію, а не ми 11 членів комітету, вибачте, і 10 людей, які працюють в секретаріаті, які сьогодні змогли це все організувати. Це моє, ну, таке собі прохання внести його до резолюції, попросити міністерство почати працювати з нами...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тим більше, що нас не 11, а нас 9.

СУСЛОВА І.М. А, да, у нас да... Тим паче, що нас 9. Враховуйте це. І громадських організацій, які підтримують, не так вже і багато, але вони дуже активні.

Тому дякую всім за увагу. І ми готові далі працювати. І я гадаю, що це прекрасна традиція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ірино, я хотів би, завершуючи, подякувати всім, хто...

_____. *(Не чути)* ...обіцяв, що...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, вибачте, я тоді, це моя помилка, я хочу її виправити, але, будь ласка, будьте дуже стислі.

ВЕРШИНІНА В. Я прошу вибачення, що я...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Представтесь, будь ласка.

ВЕРШИНІНА В. Мене звати Вершиніна Валерія, я – менеджер програми "Радників з питань ВПО", одного із співавторів Закону 6692. І коли тут виступало Міністерство соціальної політики, мені просто дуже різонуло вуха. І я би дуже хотіла ще раз тут підкреслити, що проект закону, який ми обговорюємо, він не передбачає фінансування непідконтрольних територій або виплату пенсій безпосередньо на непідконтрольних територіях.

І на жаль, та дискусія, яка тут відбулася, це така собі підміна понять, яка якраз доводить те, що нам треба більше говорити про цей закон і більше пояснювати.

_____ . Абсолютно.

ВЕРШИНІНА В. Цей закон передбачає виплати тут, на території, яка контролюється державою. Цей закон не означає, що гроші будуть даватися без жодної перевірки. Навпаки цей закон дає можливість встановити всі необхідні засоби перевірки особи для того, щоб уникнути можливості якогось стороннього громадянина скористуватися паспортом. В першу чергу цей закон відділяє довідку внутрішньо переміщеної особи від права громадянина на пенсію...

_____ . Тому він і не пройде.

ВЕРШИНІНА В. ...відділяє цими трьома інструментами, які в ньому передбачені. І що відбувається зараз? Наприклад, тільки за минулий місяць у Донецькій області до програми "Радників" і до гарячої лінії "Донбас SOS" зверталися громадяни, які є вже місцевим населенням. Тобто вони приїхали у 2011, 2012 і 13 році і відповідно отримували пенсію як місцеве населення. У

минулому місяці їм почали зупиняти виплату пенсій і вимагати, аби вони отримували довідку ВПО. Більше того, частина з цих заявників, а саме 5 осіб мали на руках довідку, що вони не мають права на довідку. Тобто в нас вже навіть такий механізм є: брати довідку, що я не є, ну, не знаю, я, до речі, не є африканцем, може, про це взяти довідку. На жаль.

Тобто цей закон є суто необхідним не для мешканців непідконтрольних територій, він їм необхідний так само, як він необхідний мешканцям тут, тих, хто живе тут на підконтрольних територіях, для того, щоб право громадянина на пенсію не пов'язувалося із якимись додатковими соціальними потребами, яке фіксує право на довідку внутрішньо переміщеної особи. І це той момент, який, мені здається, дуже важливо кожного разу проговорювати, бо цією підміною понять апелюють, коли намагаються казати про певні зауваження про закону, які нібито є. Але знову ж таки я хочу зазначити, що, як мені відомо, а ні пані Денісова, яка з перших днів просувала цей закон, а ні наша програма, а ні жодні інші, які ви підтримували, не отримали заперечень або зауважень, які можна було би опрацювати для того, щоб зробити...

_____ . Ще все попереду.

ВЕРШИНІНА В. І якраз хочу закликати, це мої останні два слова, вибачте, будь ласка, що ..... Якщо хтось заперечує, ми не просимо казати про це громко і з трибуни, але ви хоча б напишіть, повідомте про всі ваші зауваження, пропозиції для цього закону, аби з ними можна було працювати. Бо дуже часто ми чуємо: "Нам не подобається ваш закон, але ми не скажемо вам чому".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ВЕРШИНІНА В. Дякую. І дякую всім за ваш час.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я згадую, до речі, згадав те, що і хочу задати програму канадійську Stabilization Support Services, яка долучилася також до розробки цього законопроекту і програма "Радник", я це забув згадати, виправляю цю помилку.

Підсумовуючи, хочу сказати, що ми на початку ставили кілька таких завдань: перше – з'ясувати, яка є позиція у відповідних міністерств і в цілому уряду щодо кількох законопроектів, які важливі, давно вже знаходяться в парламенті, пройшли, більшість з них, деякі з них, всі необхідні процедури, деякі ще не пройшли і з'ясувати, яка є позиція.

З того, що ми почули. Ну, з обмовкою, що тут не були міністри. Але заступник міністру, уповноважений представник міністра соціальної політики, Мінрегіонбуд. Ніхто не сказав, що вони не підтримують закон 6692. Дуже важлива констатація. Отже, або існує якесь общество анонимних противників закона 6692, про яке ми не знаємо і це можливо таке. Але з точки зору політичних процедур, парламентських процедур і ставлення до цього, я констатую, що ніхто з тих, хто представляє відповідне міністерство, не виступив проти, а більш того, всі підтримали прийняття цього закону. Те ж саме стосується принаймні в особі заступника міністра юстиції Закону 6240 і деяких інших. Це важлива констатація. Ми досягли згоди з Уповноваженим Верховної Ради з прав людини, що ми кожен окремо від себе звернеться до Голови Верховної Ради з тим, щоб поінформувати про це. І знову наполягати, наполегливо наполягати на тому, щоб ці законопроекти, зокрема 6692, який пройшов всі процедури. Законопроект 6240 ще не був розглянутий в профільному комітеті Князевича, колеги Князевича. Але ті, хто прийшли, вони були поставлені.

Я говорив також окремо під час, після Погоджувальної ради з Першим віце-прем'єром Кубівим, який сказав, що у нього особисто також немає заперечень проти 6692. І він спробує дізнатися, хто ж там заперечує. Поки що такої інформації немає. Це одна мета, яку ми досягли.

Друга річ, яка є важливою. Ми також наблизилися до розуміння, що стратегія і план дій – це інструмент, який варто використовувати, і якщо використовувати – правильно використовувати і ефективно. Тобто це не є щось таке на додаток. Це інструмент здійснення реалізації державної політики з важливою умовкою, якщо така державна політика є.

Є Стратегія з прав людини, є окремі напрямки. З'ясувалось, що відчутний брак державної політики зокрема в тому, що стосується внутрішньо переміщених осіб. Ми це також констатували в черговий раз.

Точилася дискусія щодо того, а де має зробити, бути центр розробки такої державної політики? На моє тверде переконання, парламент може сприяти цьому. Але це уряд має це розробляти або разом з Президентом, або окремо від Президента, але це є прерогатива уряду. Парламент може забезпечити рамкові закони. Парламент може забезпечити ті чи інші речі в складі, в пріоритеті цієї державної політики. Але це має робити уряд. В той же час я констатую відчуття браку такої координації всередині уряду і висловити своє розчарування, що, на жаль, поки що міністерство з... МінТОТ поки що не набрало цієї ваги і повноважень з точки зору саме здійснення цієї функції координації вироблення державної політики. Можливо, це потребує окремої розмови з Прем'єр-міністром України, який сам неодноразово говорив, що це .....

Принагідно я хочу зазначити, що під час, перед... були роздані матеріали, які... всі вони були з відома комітету... За підготовку я хочу подякувати громадським організаціям, донорським організаціям, деякі з них зазначені. Один матеріал був розданий без відома мого, без відому членів комітету і секретаріату, він стосується (от так він виглядає), він стосується Міністерства тимчасово окупованих територій. Я хочу сказати, відмежуватися, сказати, що ми не знаємо, як він потрапив на столи присутнім або там... і це не є ініціативою, це не було з відома комітету. Я спитав секретаріат...

_____ . *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я просто хочу... Це важливо це сказати, оскільки...

І також хочу підкреслити, що, очевидно і на жаль, в цьому сенсі ми вже обмінювалися, чим ближчі будуть у нас політичні цикли, вибори, то тим важче, тим більше буде політизації цих питань з різних боків, з різних причин, і тому час тут має... Чим ближче до виборів, тим складніше буде вирішувати ці питання. Або тим більше вони будуть набувати такого більше... *(Шум у залі)* Ну, ми знаємо, ми знаємо це. *(Шум у залі)*

Тобто є час, це вікно можливостей, і я хочу все ж таки пріоритети ці розставити. Для комітету, ми бачимо, пріоритет зараз в тому, щоб був розглянутий в першому читанні Закон 6692. Ми хочемо також сприяти через всі можливі засоби, щоб 6240 був розглянутий, хоча парламентські процедури, якщо ви знаєте, не розглядаються 30 днів у комітеті. Тобто якщо є таке бажання, він може бути винесений, але, безумовно, без висновку і думки головного комітету це було б недоречним.

Ми почули сьогодні дуже важливі додаткові пропозиції, які частково були вже в проекті, дуже якісному, до речі, проекті рекомендацій, я хочу подякувати всім: секретаріату, неурядовим організаціям міжнародним і офісу ВКБ ООН, які брали участь в їх... Деякі, які були висловлені і не увійшли, секретаріат занотував, як завжди, ми маємо, скільки, тиждень для того, щоб додати ще? Ми вивісимо його як проект рекомендацій на сайті. А також ті, хто подав, будьте переконані, що ті, хто подали, вони будуть внесені, можливо, їх додатково як окремі пропозиції. І тоді через один робочій тиждень ми тоді закриємо і вже опублікуємо це як рекомендації комітетських слухань відповідної реакції.

Окремо я як голова комітету в черговий раз звернувся до Прем'єр-міністра з тим, щоб це було в останній раз, коли ми не маємо міністрів відповідних. І я сподіваюсь, що Прем'єр-міністр виконає свою обіцянку, яку

він давав кілька разів, що це було в останній раз і наступного разу всі профільні міністри будуть присутні.

Ще раз дякую всім і до наступних зустрічей. Дякую.